

BROEEN

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 5 - 2007

150 år i Norge

s. 4

Vi er stolte av dere!

I ÅR KAN VI FEIRE at det er 150 år siden kvinnelig ordensliv gjenetablerte seg i Norge etter reformasjonen. Jeg uttrykker det slik at det er vi som kan feire det – for dette er et jubileum det er grunn til å markere med brask og bram. Søstrenes 150 år lange tjeneste i landet har, uten at vi gjerne reflekterer over det, hatt avgjørende betydning for våre liv som katolske kristne i Norge i dag.

At det var søstrene som selv tok initiativet til og arbeidet med å feire jubileet (se s. 4), er kanskje ikke overraskende. Jeg kunne bare nå i ettertid så inderlig ha ønsket at det var vi som hadde tatt initiativ til å feire dem. Hvem er det vi kan takke mer enn søstrene for Kirkens gjenetablering i landet vårt, for dens vekst og daglige virke? Hvem har nedlagt en så enorm innsats på det sosiale plan, på det sjelesørgeriske plan og i forbønn? Hvem er like gode ambassadører for vår Kirke?

Det var den franske kongregasjonen Filles du Coeur de Marie som først etablerte seg i 1857. Deretter kom St. Josephsøstrene (1865), og 15 år senere St. Elisabethsøstrene. Disse to etableringene revolusjonerte det katolske nærværet i landet. St. Josephsøstrene drev hele syv hospitaler. St. Elisabethsøstrene drev seks hospitaler, St. Franciskus Xaveriussøstrene syv og Carl Borromeussøstrene tre. Mange er de som har fått møte Kirken gjennom søstrenes karitative virke.

Også søstrenes skoledrift har gitt mange mennesker en særegent god ballast. Min mor forteller den dag i dag begeistret om sitt møte med St. Josephsøstrene på St. Sunniva skole – og særlig om uslettelige minner om søstre som hoppet bukk i drakt og stivede slør!

Ved siden av karitativt arbeid og skoledrift, skal søstrene også ha mye av æren for kirkeveksten og menighetsplantingen i Norge. Da Kirken gjenetablerte seg i Norge i 1843, fulgte det søstre med hvor en det ble startet menigheter. De har betjent både prestere og legfolk med sine praktiske, menneskelige og åndelige gaver.

Selv om vi har fått stadig flere norske kall, er det uten sammenligning utenlandske søstre som har preget ordenslivet. De må ha vært litt av noen damer, disse første søstrene som kom til Norge. Å bryte opp fra eget land og kommunitet for å gi et helsetilbud i protestantiske Norge, sågar så langt nord som i Hammerfest, må ha krevd sin kvinne. Forhåpentligvis har de gjennom tidene også fått oppleve den takknemlighet de fortjener.

Også de kontemplative nonnene har bidratt og bidrar på en enestående måte til Kirkens liv. Som åndelige sentrum har de veiledet og støttet mange – oftest i det skjulte. Ved deres konstante bønn og kontemplasjon er de så å si Kirkens lunger. Mon tro hvor vi hadde vært uten deres bønner.

I takt med verden for øvrig, har også søstrenes apostolat i Norge forandret seg. Søstrenes innsats trenger ikke lenger å rettes mot helsetjenester og skoler – Kirken og Norge har andre behov. I dag tjenestegjør søstrene utrettelig i sjelesorg, menighetstjeneste, katekese, forskning, barne- og ungdomsarbeid, studentarbeid, veiledning, karitativt arbeid, økumenisk arbeid – og slik kunne vi fortsette.

Det unike med søstrenes arbeid er at så mye skjer i det stille. Ting vi lett tar for gitt, er det søstre som skal ha æren for. 'Trofasthet' og 'pågangsmot' i både vekst- og tørketid er vel de ord som i aller størst grad kan beskrive deres virke både før og nå.

Våre søstre har gjennom tidene vært bindeleddet mellom Kirke og samfunn. Slik har de fått være og er Kirkens ansikt utad for utallige mennesker. Ansiktene har vært og er ulike, og vi er like takknemlige for dem alle – for de har båret og bærer vitnesbyrd om en levende tro. Vi kan vel ikke takke og hylle dem nok. Dessuten – jeg tror jeg har hele Kirken i Norge i ryggen når jeg også i dette jubileumsåret vil utbryte:

Vi er stolte av dere!

KD

BROEN - Katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78) og «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68)

Utgis av: Norsk Katolsk Bispe råd.
Nr. 5. 2007 Årg. 48. ISSN 0804-9297
Oslo katolske bispedømme Tlf.: 23 21 95 03
Trondheim Stift Tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift Tlf.: 77 68 56 04

Adresse: Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01
E-post: broen@katolsk.no
WWW: www.katolsk.no/broen

Redaksjonssekretær:
Kristina Solum (KS) Tlf.: 23 21 95 03

Korrespondent Nord-Norge:
Thomas Sivertsen (TS). Tlf.: 75 56 34 81
Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret Tlf.: 73 52 77 05, Faks: 73 52 87 90

Redaktør:
Kristine Dingstad (KD)

Redaksjon:
Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)
Per Einar Odden (i permisjon) (PEO)
Heidi Haugros Øyma (HHØ)
Gunnar Wicklund Hansen (GWH)

Grafisk utforming:
Peter Bjerke

Forsiden:
To Birgittasøstre skuer utover havet.
Foto: © iStockphoto.com

Trykk: JMS Mediasystem AS
Opplag: 26.550

Gaver til Broen fra utlandet:
DnB Nor Bank ASA
Postadresse
0021 Oslo

BIC: DNBANOKKXXX
IBAN: NO0416022553767

St. Frans menighet i Larvik

Av Åsmund Fossum

Fra kirkering til menighet med egen kirke

På slutten av 1980-tallet dannet en gruppe entusiaster det vi kan kalle en kirkering. Messer ble feiret i et privat hjem. Etter hvert som det ble flere, flyttet man til kirkestuen i Larvik kirke. Vietnameserne kom så til, og snart var det 40-50 mennesker i denne gruppa, som var en del av menigheten i Tønsberg.

I 1991 gikk man til innkjøp av eget hus på Gloppeskogen, St. Frans kapell. Endelig ble vi så i 1993 en egen menighet med p. Rolf Rollesen som sogneprest. Lokalene ble raskt for små, og tanken på et eget kirkebygg vokste frem. I 1997 ble tomtekomiteen opprettet, og fra Larvik kommune fikk vi et gunstig tomtetilbud. Og så endelig, lørdag 7. oktober 2006, gikk drømmen i oppfyllelse. Vi hadde fått vår egen kirke.

Ekte giverglede

Menigheten kan være stolt av seg selv: 5,5 millioner av kirkens totale

kostnader er gitt av menighetens medlemmer, gjennom kollekter, frivillige bidrag, ofte større beløp fra våre ulike grupper. Salget av den gamle e-verksbygningen (kapellet) bidro også til finansieringen.

Like gledelig og imponerende er gavene til kirkens interiør, først må nevnes Ingunn Cecilie Lyngs vevde "Korsveibilder" og "Oppstandelsen", bak i kirken, som er gitt oss av kunstneren. Triptikonet, som Ingunn fikk i oppdrag å lage, ble betalt med midler innkommet som en donasjon til kirken.

Rammene på korsveien og oppstandelsesbildet er gaver fra enkeltfamilier. Til slutt må nevnes mange fantastiske gaver forskjellige familier ga ved åpningen av kirken. Korset med Kristusfiguren fra Tyskland er en slik gave, likeledes den vakre kirkeklokken fra Polen, som bare venter på å komme på plass, og videre alteret, granittsøylen som bærer tabernakelet og døpefonten, alt i larvikitt. En vakker kopi av "Spydebergmadonnaen" er også gitt som gave. Korset og de tolv apostelkorsene er laget og gitt av en av våre egne.

Menighetshus

Ved siden av kirken bygges menighetshus. Bygget er under tak, men for tiden er det full byggestans på grunn av problemer med den videre finansiering. Håpet er at bygget kan gjøres tett før vinteren, dvs. at vi får vinduer og dører på plass.

Menigheten

Antall medlemmer av St. Frans kirke er noe i overkant av 300. Det er en kirke i rask vekst. Det siste året har kirken fått en betydelig tilvekst av polakker. Imidlertid er det vietnameserne som utgjør den største delen av medlemsmassen. De fleste av våre ungdommer er vietnamesere. Også filippinere utgjør en stor gruppe.

For tiden er det tre grupper som driver med katekese, en for konfirmanter, en for barn som skal til førstekommunion og en gruppe for nybegynnere. I menigheten finnes både en damegruppe, St. Sunniva, og en herregruppe, Juniper. Damegruppa møtes hver måned til foredrag og hyggelig samvær. Herregruppa er det dessverre vanskeligere å holde liv i. Tidligere var det kirkekaffe hver søndag etter messen, men etter flyttingen til vår nye kirke, er det vanskelig å arrangere kirkekaffe så lenge menighetshuset ikke er på plass. Likevel har de ulike nasjonale grupper og den nevnte damegruppa regelmessig holdt fast ved tradisjonen. Vinterkulda som står for døra, setter imidlertid en stopper for dette. Ved enkelte anledninger har både den filippinske og den vietnamesiske gruppa laget til varme retter og inntektene går til det nye menighetsbygget. 6.- 10.000 kroner har gjerne vært resultatet. Fantastisk etter vår mening i en så liten menighet.

Fakta om St. Frans kirke

Kirken er en såkalt rundkirke, en bygningsform som var vanlig på 300- og 400-tallet og som en i Norden finner igjen bl.a. på Bornholm.

- Arkitekter er Marcin Boguslawski og Ketil Moe, Oslo.
- Kunstnerisk utsmykning: triptikon og korsvei. Ingunn Cecilie Lyng, Oslo.
- Alteret, søyle ved tabernakelet og døpefont ved kirkens inngang er i larvikitt.
- Grunnflaten er på 300 kvm, og har 192 faste plasser.
- Tomta er på 15 dekar og deles med Sta. Klarasøstrene.
- Omkostninger: 15 millioner, hvorav menigheten selv har finansiert 5,5 millioner. Bonifatiuswerk har bidratt med en betydelig sum.

Ordenssøstre jubilerer:

150 år i Norge

EN TREDAGERS FEIRING av ordenssøstrenes virke i Norge i nyere tid gikk av stabelen i Oslo i begynnelsen av oktober. I år 2007 er det nemlig 150 år siden de første søstre kom tilbake til Norge etter reformasjonen. Foruten kallsmesse den 5. oktober, inviterte søstrene lørdag 6. oktober til et åpent seminar i Mariagården, Oslo, med tema: "Tre blikk på ordenssøstre: Lokalt, globalt og interreligiøst". Sr. Else-Britt Nilsen OP fra Katarinahjemmet ga de fremmøtte glimrende inn-sikt i det kvinnelige ordensliv i Norge de siste 150 år. Sr. Zenaida Nacpil OP fra Mariaklosteret i Bodø kastet lys over søstrenes arbeid globalt og ikke minst på det asiatiske kontinent. Det interreligiøse perspektivet sto

Per Kværne for, da han i sitt foredrag trakk linjene mellom katolsk og buddhistisk ordensliv.

Så godt som alle landets søstre var representert ved seminaret lørdag, og samme kveld var hovedpersonene samlet til festmiddag med biskop Bernt Eidsvig på Katarinahjemmet.

Søstrenes virke sto også sentralt under høymessen i St. Olav domkirke den 7. oktober. I sin preken takket biskop Eidsvig søstrene for den uunnværlige rollen de har spilt i menighetene i landets nyere historie.

Sr. Zenaida Nacpil OP:

– Nå er det asiatiske søstre som besvarer utenlandske behov!

Søsterjubileet har vært en unik anledning til å få møte en samlet "søsterflokk". Blant dem var sr. Zenaida Nacpil OP, som holdt et av foredragene ved seminaret om ordenssøstrenes virke. Til daglig er sr. Zenaida bosatt i Bodø, hvor hun er forstanderinnen ved Mariaklosteret. Hun ankom Norge fra Filippinene i 2005, og med seg har hun en lang og omfattende erfaring. Broen fikk anledning til en spennende samtale med sr. Zenaida om hennes kongregasjonsnylige etablering i Norge og hennes erfaringer fra klosterlivet i Asia.

DET ER DOMINIKANERINNER fra den engelske Stone-kongregasjonen som i over 50 år virket i Mariaklosteret i Bodø. Kongregasjonen kom til den nyopprettede St. Eysteins menighet i 1953 og var i over 50 år en høyt skattet del av byens og menighetens liv. I 2003 besluttet imidlertid Stone-kongregasjonen å nedlegge Mariaklosteret, og det ble startet et omfattende arbeid for å finne nye søstre som var villige til å etablere seg i Bodø. Høsten 2004 kunne menigheten med glede melde at en stiftskongregasjon på Filippinene, Dominican sisters of Our Lady of Remedies, var beredt til å overta "stafettpippen". Etter en liten overlappingsperiode med de nye søstrene, forlot sr. Anna Mary House og sr. Sunniva Cummings Bodø i juli år. Derved er det sr. Zenaida og hennes to medsøstre som har eneansvar for Mariaklosteret.

Fra Filippinene til Norge

Hvordan var overgangen fra Filippinene til Norge?

– Fra et multikulturelt miljø i Asia, er jeg kommet til et nytt multikulturelt

Den 13. august ankom sr. Lourdes Laquidanum Pamintuan OP Mariaklosteret i Bodø. Sr. Lourdes (t.h.), født 5. august 1946, er lærer og rådgiver. Hun jobbet mange år ved University of the Assumption på Filippinene og med fengselsapostolat. Med dette er det tre søstre i Mariaklosteret. Foruten sr. Lourdes, er det sr. Zenaida S. Nacpil OP (i midten), som kom i 2005, og sr. Maria May Lumba Cano OP (t.v.), som ankom 6. desember 2006.

miljø her i Norge! Så snart jeg var ankommet Bodø fikk jeg møte filippinere, polakker, afrikanere ... Jeg tenkte da at dersom de kan bo her, så kan også jeg finne meg til rette!

– Jeg ankom Norge den 11. juni 2005, sammen med en annen søster, men hun hadde bare et midlertidig engasjement i Bodø. Så kom sr. Maria May i desember i fjor. Til slutt kom sr. Lourdes i august 2007. Så vi er en liten kommunitet på tre filippinske søstre. Antageligvis blir vi flere om kort tid. Siden jeg har forbindelser til Dominican Sisters International, har jeg nemlig sendt ut en åpen invitasjon til Norge, slik at andre søstre kan få anledning til å komme til Bodø for en periode. Det kan for eksempel være dersom de skal ha sabbatsår. Vi har fått flere tilbakemeldinger på invitasjonen, så om kort tid får vi en søster fra Pakistan som skal være hos oss for en kortere periode. Hun har vært engasjert i fredsarbeid og snakker urdu og engelsk. Det er en del pakistanere i Bodø, og jeg vet at i hvert fall én av disse er katolikk. Vi ønsker oss på sikt en søster med bakgrunn fra Afrika, for det er mange afrikanere i Bodø. Dessuten er det mange i menigheten som er fra Sri Lanka ...

– Vi har fått veldig mye støtte fra menigheten etter at vi kom. Men selvsagt er det en del utfordringer ved å eta-

blere seg i Bodø – særlig klimaet og språket. Men det er vel språket som er den aller største utfordringen. I tre måneder forsto jeg ingenting! Biskop Gerhard Goebel var veldig tålmodig med meg. "Det kommer," sa han. Dessuten var det mye hjelp å få fra de engelske søstrene. De både forklarte og oversatte.

– Å lære et nytt språk er veldig interessant. Jeg er jo utdannet lærer, og jeg liker å ta til meg kunnskap. Det åpner sinnet og horisontene. Jeg har i flere måneder gått på språkkurs på Voksenopplæringen. Etter at jeg sto på norskkurset, fikk jeg en liten stilling som morsmålslærer i kommunen. Det var en fin måte å få forbindelse med det større samfunnet på. Dessuten har jeg også jobbet på skolefritidsordningen ved St. Eystein skole. Det er en god måte å lære norsk på! Gjennom å leke med barna hører jeg mange ting som jeg ikke lærer på skolen. Dessuten snakker barna dialekt!

– Vi har også fått mye støtte fra de mange filippinere som bor i Bodø. De var glade for å få filippinske søstre i menigheten! Gleden er gjensidig; til nå føler jeg imidlertid at vi har fått mer enn vi har kunnet gi.

– Jeg liker forresten naturen i Bodø. Jeg er nemlig født like ved et fjell, og jeg liker både å fiske og å plukke bær.

Hvordan har det vært å ta over etter de engelske dominikanerinnene?

- Jeg pleier å si at vi står høyt, for vi står på skuldrene til søstrene som var her før oss. Vi er også dominikanerinner som dem, så vi fortsetter vårt apostolat. Vi viderefører deres arbeid, deres katekese, deres bønn. Vi har undervisning med barn og ungdom. Vi driver også rosenkransgruppe. Før vi ber, leser vi fra Evangeliet og samtaler over det. Ofte møtes vi hjemme hos filippinere eller i filippinsk-norske familier. Før var gruppene på engelsk, men i år har vi gått over til norsk, slik at barn og ektemenn også kan delta. De er ikke alltid katolikker, men er glade for å få være med.
- Vi håper også at vi kan få startet noen kurs for hele menigheten, og vi samarbeider med presten for å få en evangeliseringsplan. Det hadde vært fint hvis vi hadde en voksenkatekese som var åpen for hele menigheten, men først må vi lære oss bedre norsk.

Erfaringer fra Asia

Før sr. Zenaida bestemte seg for å takke ja til å bosette seg i Norge og Bodø, ble hun nominert som leder for dominikanerinnene i det samlede Asia Pacific Region – som omfatter omtrent 26 000 søstre. For dem som hørte hennes foredrag om ordenssøstrenes liv i Asia, er det ikke tvil om at dette virkelig er hennes "område" – også faglig sett. "Asia er et kontinent med mange ansikter", lød innledningen på foredraget dagen før intervjuet fant sted.

Hvordan vil du karakterisere Asia?

- Asia er et fargerikt samfunn. Det er sammensatt og multikulturelt. Verdensdelen rommer 85 prosent av tilhengerne av verdens største religioner, og kristendommen er den fjerde største religionen.
- Asia er et stort kontinent og utgjør 30 prosent av verdens utstrekning. Det er en ung befolkning; gjennomsnittsalderen er 14-25 år.
- Asiater lever i all hovedsak i fattigdom. Viktige årsaker til dette er svindele og korrupsjon, samt overforbruk

av naturressursene og ødeleggelse av miljøet. Dette er den virkeligheten Kirken i Asia står overfor, og den store utfordringen er hvordan man skal besvare denne situasjonen.

– Det paradoksale ved Kirken i Asia er at den utgjør en relativt liten gruppe, samtidig som den er innflytelsesrik og har gode strukturer og organisasjoner, noe som har gjort det mulig å gjennomføre den fornyelse Det annet vatikankonsil planla.

Hvilke utfordringer står Kirken i Asia overfor?

- Vi må kunne leve i dialog og harmoni med hverandre, for på grunn av koloniseringen er Asia i dag veldig splittet. Kirken ble etablert i Asia med et utenlandsk ansikt, men kan lære å bli inkarnert og integrert.
- Vi har mistet noen av våre kulturelle verdier i Asia. Særlig skyldes dette kolonisering, industrialisering og negative effekter av globalisering. Kirken må gå inn i en tredobbel dialog; med de fattige, med deres kulturelle diversitet og med deres gamle religiøse tradisjoner. Målene må være interreligiøs dialog, inkulturasjon og solidaritet med de fattige.

– På dette området tror jeg vi har hatt to store kvinnelige profeter. Da tenker jeg for det første på Mor Teresa og hennes medlidenhet med de fattige. Og for det andre på Aung San Suu Kyi, som sitter i husarrest i Burma.

– Vi trenger også å bli en *tjenende kirke*. I Asia betyr dette at vi må respektere kulturen. Vi må ikke la den dø ut. Vi må være stolte av å være asiater, og samtidig være åpne for hva den vestlige Kirke lærer oss. Og det religiøse livet trives i Asia. Vi må kunne være "tjenere", og samtidig "mystikere" og "profeter".

– Våre urfolk har også mye å dele med oss. De ærer og respekterer naturen. De vet at man ikke skal ta mer enn hva man trenger. Vi har alle noe å gi. Det finnes ikke det fattige menneske som ikke har noe å dele.

Du har fortalt at asiater i større grad også bruker kroppen for å kommunisere, og at dette også gjenspeiles i måten dere ber på?

– I min kongregasjon og andre kongregasjoner i Filippinene lærer vi å bruke shibashi, en japansk tradisjon. På denne måten tar vi hele kroppen i bruk når vi ber. Dette er en av de tingene vi lærer som noviser. Vi bruker shibashi først og fremst fordi det er en videreføring av tradisjonen fra St. Dominikus. Han brukte kroppen da han ba, akkurat som oss, og han beskrev ni former for bevegelser som hver hadde sin betydning. I Asia leser vi først fra Evangeliene, så synger vi, og etterpå mediterer vi. Til slutt setter vi på instrumentalmusikk og gjør kroppsbevegelesene, gjerne ute i hagen, for det dreier seg om en kommunion med naturen til ære for Skaperen. Det er en bønn ikke bare for oss selv, men for hele skaperverket som trenger helbredelse og omsorg. Vi lar hendene lede oss fra den ene bevegelsen til den neste. Vi tror at energien kommer fra jorden, vi åpner oss mot verden, bøyer oss i alle fire himmelretninger; det er en hyllest til Gud og hans skaperverk.

Hvordan vil du beskrive søstrenes rolle i Asia?

– Jeg betrakter søstrene i Asia som svært profesjonelle i sitt apostolat og sine pastorale aktiviteter. Det politiske miljøet har gjort at søstrene har lært å være tilstede på den veien folket har måttet gå og i deres kamp. I mange asiatiske land har befolkningen blitt fratrukket sin frihet, ikke minst i de landene som har fått kommunistisk styresett. Denne situasjonen har gjort Kirken til folkets røst. Den oppdaget hvordan den kunne bli ett med folket, fordi alle var i ferd med å gjennomleve den samme urettferdigheten. Der det ikke har vært mulig å ha noen institusjonell kirkelig aktivitet, har man funnet kreative løsninger. Dette gjelder for eksempel i Vietnam, hvor søstrene ble inkognito under kommunismen. De tok av seg draktene og mistet alle materielle eiendommer, men de var sammen med folket og blandet seg med det. Også i Filippinene var det mange prester som forsvant under revolusjonen i 1986. De ofret livene sine med og for folket. Vietnam opplevde dette, og Burma er i ferd med å gjennomleve det nå. Dette er realitetene i Asia, og de har også preget Kirken i Asia. Hvis kirke-

ledelsen er sterk og kreativ, kan den mindre kirke fortsette sin misjon.

– I 1998 var det for øvrig syv burmesiske kvinner i vår kongregasjon. Vi ga dem verktøy for å hjelpe dem. Når du blir en mystiker, kan du ikke la være å ta til orde for frihet og kjærlighet overfor Guds mennesker. Du blir tvunget til å ta ordet og til å risikere livet.

Er det noen tegn på endringer?

– Etter Annet Vatikankonsil har det vært et fokus på at troslivet ikke kan skilles fra sitt miljø. Dette er en viktig utvikling i Asia; at troslivet i er i ferd med å bli mer asiatiske. Vi har ikke lenger så mange utenlandske misjonærer. Vi har vært takknemlige for dem, men nå finnes det flere asiatiske ordensfolk. Faktisk er situasjonen blitt omvendt; nå er det asiatiske søstre som besvarer utenlandske behov!

– Det er flere tegn på at Asia våkner: en søken etter ekte menneskelig utvikling er levende i asiateres hjerter. Asia åpner seg og tar ansvar for sin frihet. Vi tror vi har ansvar og at vi kan forandre situasjonen til det bedre.

Stemmer det at du ble nominert som leder for dominikanerinnene i Asia?

– Ja, det er riktig, jeg ble faktisk nominert til dette flere ganger. Nominasjonen kom fra Dominicans Sisters International, som består av 101 forskjellige kongregasjoner over hele verden. Jeg hadde mellom 1998 og 2003 arbeidet med organisering av søstrene i området Asia Pacific Region. Men jeg trakk nominasjonene tilbake fordi jeg ville hedre vårt bånd til Tromsø stift og Bodø, og til de engelske dominikanerinnene. På en måte var det en vemodig avgjørelse, for dette området var jo mitt "fag".

Sr. Zenaida Nacpil OP

Men jeg angrer ikke på dette, for jeg føler at Herren har gitt meg noe å lære og å utrette i Bodø og i stiftet!

KS

Ny minnedag i Oslo katolske bispedømme

Olav den helliges omvendelse

BISKOP BERNT EIDSVIG AV OSLO har, i samråd med Norsk Katolsk Bispedømmeråd og den pavelige sendemann til Norden, erkebiskop Giovanni Tonucci, vedtatt å innføre en ny minnedag i den liturgiske kalender – nemlig Olav den helliges omvendelse. Minnedagen den 16. oktober skal feires som fest i de kirker i bispedømmet som er vigslet til St. Olav, samt ved Olavsalteret i Roma. I bispedømmets øvrige menigheter har minnedagen rang som valgfri. I dekretet av 27. september 2007 skriver biskop Eidsvig også at dagens liturgiske farge skal være hvit. De liturgiske tekstene for minnedagen,

som dels kommer fra olsokfeiringen og dels fra fellesmessene for de hellige menn og kvinner, foreligger på www.katolsk.no.

Den nye minnedagen er gjeldende allerede fra i år. Således kunne biskop Eidsvig selv feire festmesse ved det norske nasjonalalteret (Olavsalteret) i Roma tirsdag den 16. oktober. Også i flere av bispedømmets menigheter feiret man St. Olavs omvendelse denne dagen.

Ved å innføre en ny minnedag for Olav den hellige, ønsker biskop Eidsvig å "styrke Olavsarven og oppmuntre til større andakt til helgenkongen." I sine meddelelser i oktober skriver han videre om St. Olav og om betydningen av hans omvendelse:

"Hans martyrdød på Stiklestad i 1030 markerte kristendommens endelige seier i vårt folk. Den står også som et synlig vitnesbyrd på Guds kraft, siden det som i verdens øyne var et nederlag og enden for hans liv og gjerning, ble begynnelsen på en seiersgang for den kristne tro i Norge." (...)

"Olavs omvendelse var en omvendelse som dypt og inderlig tok misjonsbe-

falingens oppfordring om å gi troen videre på alvor. Omvendelse og dåp i den kristne tro skal ikke lede oss inn i oss selv, men føre oss ut i verden, hver i henhold til sitt liv og kall, og la alle mennesker få høre det glade budskap, nemlig at Herren er oppstanden." (...)

"St. Olavs omvendelse skyldtes Guds inngripen i hans liv. Hva kristendom er, lærte han i møte med kristne enkeltpersoner og den kristne sivilisasjon i Europa. De mange mennesker i vårt land som Gud i dag kaller til omvendelse, trenger oss og vårt vitnesbyrd om Kristus for å svare på kallet: Våre ord, våre handlinger, vår barmhjertighet og offervilje. De har ikke andre virkelige holdepunkter når det gjelder kristendommen enn det liv kristne nordmenn fører."

Til slutt oppfordrer biskop Eidsvig:

"La oss som Kirke stadig vende oss til vår store forbeder i himmelen og si: Be for oss, Hellig Olav, Norges evige konge. Du som kristnet folk og land, Kristi tjener, kong Olav. Be for oss, Hellig Olav, Norges evige konge."

KD

OKBs seminar om
"utkantkatolikker":

Dere er ikke på oppbevaring – dere er utsendt!

Lørdag 25. august arrangerte pastoratrådet i Oslo katolske bispedømme et dagsseminar med fokus på katolikker som bor langt fra sine sognekirker. Seminaret, som kom i stand etter initiativ fra katolikker i Valdres, samlet godt over 40 deltagere med biskop Bernt Eidsvig i spissen.

DELTAGERMASSEN var en blanding av prester og legfolk, og flertallet var personer som hadde ansvar for å organisere messer og eventuelle andre katolske aktiviteter på sine hjemsteder. Det var både personer som bor svært langt fra kirken, og folk som representerte ganske store grupper som bor i nærheten av en sognekirke, men for eksempel i en annen by eller på den andre siden av en annen

Biskop Eidsvig tegnet og forklarte for deltagerne.

Seminaret samlet godt over 40 deltagere, som fikk anledning til å dele situasjonsbeskrivelser, erfaringer og ideer, og til å inspirere hverandre.

type grense. Disse to gruppene har noe ulike utfordringer, men begge er viktige.

Delegatene brukte dagen til å dele situasjonsbeskrivelser, erfaringer og ideer, og til å inspirere hverandre. Flere ga uttrykk for at seminaret var en viktig anerkjennelse fra Kirken sentralt av deres ofte ganske krevende engasjement på sine hjemsteder. Mange utfordringer gikk igjen – fra det helt konkrete, som at kollektivtilbudet på søndager gjør det umulig å komme til messe, til det mer prinsipielle: Hvordan finne den riktige balansen mellom lokalt legfolksengasjement og sogneprestens pastorale ansvar? Helge Gudheim, som innledet på vegne av katolikkene i Valdres, utfordret bispedømmet til å starte et knoppskytingsprosjekt med sikte på dannelsen av nye kapelldistrikter og menigheter. Han etterlyste også en revisjon og tydeliggjøring av retningslinjene for kapelldistrikter og messesteder i bispedømmet.

Biskop Eidsvig uttalte at i og med den store vekst Kirken har opplevd de senere årene, vil det både være mulig og nødvendig med et sterkere og mer synlig nærvær utenfor byene. Avslutningsvis minnet han forsamlingen på Kirkens misjonerende vesen, og understreket:
– Dere er ikke på oppbevaring – dere er utsendt!

HHØ

Rapport fra to "utkantkatolikker"

■ Savner sakramentene

Navn: Elisabeth Vetland

Fra: Vanse

Sognekirke: St. Ansgar, Kristiansand

Avstand fra sognekirken: Ca. to timers kjøretur

Da jeg sa ifra på jobb om at jeg trengte en dag fri for å dra på seminar om utkantkatolikker, lo de godt. "Er det noe som heter det også? Er dere ikke ganske langt fra Roma alle sammen?" Dette viser vel at alt er et spørsmål om ståsted – og hva du gjør der du står. Og det synes jeg seminaret viste til fulle. Vi kom fra veldig forskjellige virkeligheter, hadde veldig forskjellige historier – og der historiene ikke var så forskjellige, hadde vi ganske så ulike måter å håndtere situasjonen på.

For meg var det veldig interessant å høre de forskjellige virkelighetsbeskrivelsene. Som utkantkatolikk er det

lett å føle seg annerledes hele tiden – utenfor i lokalmiljøet, og utenfor når man en sjelden gang kan komme seg til sognekirken.

Som regel møtes man i sognekirken med beundring fordi man kommer den lange veien, men bortsett fra det har det vært veldig lite oppmerksomhet rundt problemstillingen. Det er vanskelig å sette seg inn i for den som ikke selv kjenner det på kroppen! Akkurat som vi som kjører i to timer og mer for å komme til messe ikke helt forstår de som klager fordi de bor en mil utenfor byen og kirka ...

Savnet etter sakramentene er alltid stort, og mer og mer merker jeg savnet etter å være en del av en menighet på et daglig, eller i alle fall et "søndagslig" plan – ikke minst med tanke på barna.

Min familie møter Kirken når presten kommer hit en gang i måneden, og i 11 år har vi også en gang i måneden kjørt til katekese i Kristiansand.

De få lokale katolikker er ikke mange nok til å utgjøre et miljø. Vi er heldige og har gode venner i statskirkemiljø, er med i en inspirerende bibelgruppe, barna er med i flotte aktiviteter innenfor statskirka, og vi blir alltid behandlet med stor respekt. Men savnet etter det katolske er alltid der – på egne og på barnas vegne.

Da jeg dro på seminaret, var jeg mest opptatt av frustrasjonen – min egen og andres. Jeg fikk bekreftet at jo, det er mye frustrasjon og smerte blant folk som lever sine liv langt fra sognekirken. Utover dagen ble jeg imidlertid mer positiv, på tross av de mange historiene vi fikk høre. Det er mye å glede seg over – ikke minst inspirerende var det å høre om det de har fått til i Valdres. Og jeg dro hjem med mer mot og glede i forhold til det jeg allerede hadde tenkt på av nye prosjekter, nemlig å starte et katekestilbud lokalt her jeg bor, istedenfor å la meg frustrere over den lange veien til Kristiansand og sognekirken. Så nå er vi i full gang med tre konfirmanter, en liten håndfull som skal forberedes til førstekommunion og noen få barn på ulike klassetrinn som mest skal være sammen, lære om messen, tegne og synges.

Fysisk er vi ikke noe nærmere kirken – men vi får gjøre det beste ut av det der hvor vi nå engang er satt!

Elisabeth Vetland

■ Kan være ensomt

Navn: Else Alvheim

Fra: Ål i Hallingdal

Sognekirke: St. Theresia, Hønefoss

Avstand fra sognekirken: Ca. to timers kjøretur

Det kan være ensomt å være "utkant-katolikk". Bor man nær en kirke (for oss ofte Den norske kirke) og hører kirkeklokkene kalle til gudstjeneste søndag formiddag, ja, så er savnet der – for sognekirken vår er ikke nær. Kirken vet jo at vi er mange katolikker som er bosatt langt fra sognekirken, og jeg ble svært glad da jeg fikk høre at bispedømmet hadde tatt initiativ til at vi skulle få møte hverandre! Det var med forventning jeg så fram til en dag med rom til å utveksle erfaringer, knytte kontakter og til å få ny kunnskap.

Tar man toget fra Oslo til Bergen, passerer Hønefoss og etter hvert kommer til kommunene Flå, Nes, Gol, Ål og Geilo, og i tillegg hopper av på Gol og kjører en liten time til Hemsedal, ja så har man dekket det meste av Hallingdal. Felles for katolikkene i disse Hallingdal-kommunene er at sognekirken er St. Theresia på Hønefoss. Per i dag er det registrert ca. 34 katolske "hallingdøler".

I november 2005 ble Hallingdal et satsingsområde for St. Theresia menighet. Da stiftet vi Hallingdal katolske gruppe, og det var som kontaktperson for denne gruppen at jeg deltok på seminaret.

Etter at Hallingdal ble et satsingsområde, har vi blitt så heldige at sognepresten vår fra Hønefoss kommer til Gol en lørdag i måneden for å feire messe. På godt føre tar kjøreturen ca. to timer. Fra neste år av skal vi få feire messe på Gol to lørdager i måneden.

Det første som måtte være på plass ved oppstart av jevnlig messefeiring for katolikkene i Hallingdal, var et fast lokale. Det måtte være noenlunde stabilt, samt sentralt og ganske midt i dalen. Lokalet sto nesten og ventet på oss. Gol bedehus, eid av Normisjon, tok i mot oss med åpne armer.

Økonomi er jo ikke uvesentlig. Kollekten fra messen går i sin helhet til drift av gruppen. Sognepresten dekker selv reiseutgifter.

En av de største utfordringer vi har, er arbeidet for våre barn og unge. Vi ønsker veldig sterkt å få til et tilbud til denne gruppen, utover messefeiringen. Det var flott å få møte representanter fra Norges Unge Katolikker på seminaret. Nå vil vi invitere noen av disse på besøk, slik at de unge kan få impulser og informasjon. Siden januar i år har vi arrangert konfirmasjonsundervisning i forkant av messen.

Språkproblemer, å ja, vi er mange nasjonaliteter. Men dette kan også være positivt – morsomme episoder sveiser oss bedre sammen.

Jungeltelegrafene har vist seg som en svært effektiv måte å få ut informasjon om messene til nyinnflyttede samt gjestearbeidere på. Det er mange gjestearbeidere i Hallingdal.

Den modellen jeg nå har beskrevet for hvordan katolikker i Hallingdal blir ivaretatt, lar seg naturlig nok ikke gjennomføre overalt. Slik sett er nok vi av de heldige. Men etter å ha møtt så mange som er villige til å "stå på for Kirken" her i dalen, så finnes de nok andre steder også.

Biskopens ord til avskjed ga oss nok alle noe å tenke på: "Dere er ikke på oppbevaring – dere er utsendt!"

Else Alvheim

Liturgi uten prest?

I forbindelse med OKBs seminar om "utkantkatolikker" (se s. 8), er det satt økt fokus på hvordan legfolk i områder langt fra sin sognekirke kan bidra til Kirkens vekst og hente næring til troen der de bor. Hvordan kan legfolk initiere og opprettholde et liturgisk liv – i en situasjon der man står uten prest?

Av p. Fredrik Hansen

DET ANNET VATIKANKONSIL (1962-1965) omtalte liturgien som det *høydepunkt som hele Kirkens gjerning streber mot, og samtidig den kilde som all dens kraft springer ut av.* (SC 10). Sett i forhold til denne uttalelsen og den plass Kirken alltid har gitt liturgien må det erkjennes at det finnes lite eller kanskje ingenting i Kirkens liv som er så viktig og så grunnleggende som gudstjenestelivet.

Den katolske kirke i Norge, preget av store avstander og en spredt katolsk befolkning, må nok i denne sammenheng stille seg følgende spørsmål: Hva med de katolikkene som bor langt i fra kirken, eller grupper av troende (kanskje også menigheter) som står uten prest, permanent eller til tider? Er det kun søndagsmessen (som de kanskje ikke har mulighet til å delta i) som utgjør dette liturgiske punkt i troen og i livet som katolikk? Eller finnes det liturgier som også legfolk kan lede og som kan opprettholde et liturgisk liv i en mindre gruppe?

For det første må det understrekes at messen er liturgiernes liturgi – ingen over, ingen ved siden. Messen, hvor Herren Jesus Kristus blir nærværende, er det fremste uttrykk for Kirkens liv, og det hele Kirken kommer fra. Derfor er søndagsmessen hjertet i menighetens liv, og et nødvendig fokus for alle katolikker. Har man mulighet til å gå til søndagsmesse, skal man det. Fordi bare prester og biskoper kan feire messen, finnes det ingen "messe uten prest", og heller ingen annen liturgi omtales som "messe". Det er derfor umulig for en gruppe å feire messe

uten prest til stede. Dette innebærer at det er noe som mangler for det fulle sakramentale liv for grupper som står uten prest, og at det de sammen feirer av liturgiske handlinger er en måte å samles om troen, videreføre den, og sammen ledes mot messefeiringen. Selv om det blir noe enkelt å kalle liturgier uten prest for det som "holder hjulene i gang", ligger det samtidig noe i det.

formell liturgi med lesninger, bønner fra Missalet, samt utdeling av kommunion fra tabernakelet. Gudstjenesten vil følge deler av messens liturgi, men har ingen konsekrasjon, ingen Eukaristisk bønn, og heller ingen preken i streng forstand. Ofte vil den som leder liturgien lese en ferdigskrevet preken eller fremlegge noen tanker om lesningene, men dette er ingen preken. Siden en slik liturgi krever

Hva med katolikker som bor langt fra kirken, eller grupper av troende som står uten prest?

Før vi går videre, er det nok til hjelp å slå fast de ulike sakramentale liturgi-ene, og hvem som kan feire dem:

En diakon kan døpe og ektevie, en prest kan døpe, ektevie, feire messe, høre skriftemål og sykesalve, mens en biskop kan alt dette, samt ordinere og ferme.

Hva gjenstår? Hvilke liturgier kan legfolk feire sammen?

I grove trekk kan slik "legliturgi" deles i tre:

I en særstilling står gudstjeneste uten prest med utdeling av den hellige kommunion. I denne gudstjenesten (som ikke er messe, men av og til meget feilaktig omtales som det), leder en kirkelig assistent eller annen utnevnt legmann eller -kvinne en

tabernakel, eller uansett konsekrerte hostier, er dette noe som primært skjer i menigheter eller kapeller hvor man av ulike grunner ikke har prest den dagen, søndagen eller over en kort periode.

Den andre kategorien er tidebønnene – Kirkens offisielle bønn. Vatikankonsilet sier: *Tidebønnen er, ut fra den gamle kristne tradisjon, slik innrettet at både dagen og natten i sin helhet helliges gjennom Guds pris. Og denne vidunderlige lovsang kan feires både av prestene, av andre som av Kirken har fått seg betrodd denne oppgaven og av de troende som sammen med presten ber bønner godkjent til dette formål* (SC 84). Tidebønnene kan i sin helhet bes uten prest, og har en formell struktur som er konstruert med tanke på at en gruppe ber bønne sammen. De mest aktuelle tidebønnene å bruke

som liturgi for en gruppe er laudes (morgenbønn), vesper (kveldsbønn) og matutin (lesningsgudstjenesten). Laudet og vesper består av: innledning, tre salmer fra Bibelen, en kort lesning med vers, i laudes: Sakarias lovsag; i vesper: Jomfru Marias lovsang, forbønner, Fader vår og avslutningsbønn med velsignelse. Matutin består av innledning, tre salmer fra Bibelen, en lengre lesning fra Bibelen med vers, en lengre lesning fra kirkefedrene eller tradisjonen med vers og avslutningsbønn. En kombinasjon av laudes eller vesper og matutin vil utgjøre en betydelig liturgi på omlag 30 minutter med sentrale lesninger og bønner knyttet til dagen og kirkeåret.

Tredje kategori omfatter ulike former for andakter. Det finnes fastlagte andaktsformer (bl.a. i Bønneboken) som man kan følge, eller det er mulig å sette opp egne andakter, ofte som en kombinasjon av bønner og lesninger. I rammen ved siden står et forslag til en andakt lagt opp mot søndag.

Søndagsandakt for legfolk

M: Messeboken, B: Bønneboken, LH: Lov Herren

Salme (LH)
 Korsets tegn (M, B, LH)
 Syndsbekjennelse (M, B, LH)
 Kirkebønnen for dagen (M for den aktuelle søndag)
 Søndagslesningene (M for den aktuelle søndag)
 Stillhet/opplesning av en prests preken (dette kan sognepresten bidra med)
 Trosbekjennelsen (M, B, LH)
 Forbønner (kan skrives selv, eller hentes fra katolsk.no)
 Salme (LH)
 Fader vår (M, B, LH)
 Avslutningsbønnen for dagen (M for den aktuelle søndag)
 Velsignelse (M, B)
 Salme (LH)

Velkjente og mye brukte andakter som også kan brukes i slikt øyemed – selv om de er noe spesialiserte –, er rosenkransandakten og korsveian-dakten. Sakramentsandakten, hvor Kristi legeme stilles ut i monstransen, krever jo både en kirkelig assistent eller kommunionsutdeler med lov til å stille ut sakramentet, samt monstrans

og tabernakel, så den er nok noe mindre passende i denne sammenheng. Rosenkransandakten er velkjent, og kombinerer bønner med meditasjon over de sentrale punktene i Herrens liv, virke, død og oppstandelse. Med passende Bibellesninger, salmer og meditasjoner over mysteriene, vil rosenkransandakten også kunne bli en betydelig liturgi.

Til sist er det vel greit å understreke at et slikt "ikke-geistlig" liturgisk liv bør foregå i menighetens regi, og etter råd og hjelp fra sogneprest. Dette er ikke for å undervurdere legfolkets ansvar og muligheter, men snarere for

å knytte all liturgisk virksomhet til menighetens øvrige liv, og i større grad gjøre det til lokale pastorale løsninger støttet av Kirken. Noe som virkelig kan lede til hele Kirkens feiring av Herrens mysterier.

HUSK CARITAS' HØSTAKSJON!

**Klimaendringene rammer
de fattigste hardest**

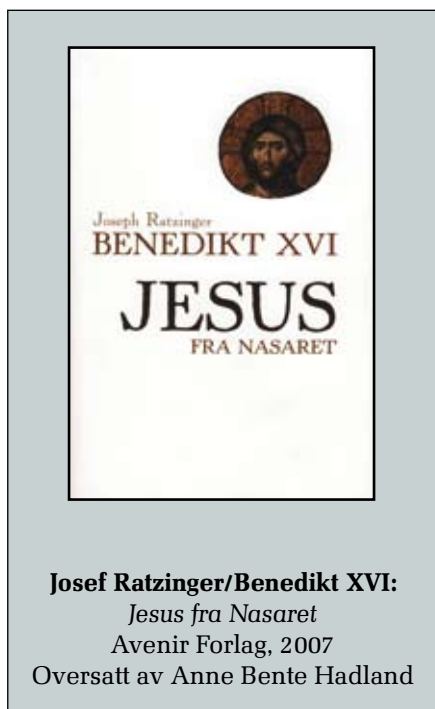

caritas

Bankkonto 8200.01.93433
 Merk innbetalingen "Høstaksjonen"
 Se www.caritas.no for mer informasjon

Å oversette pавens bok

Intervju med sr. Anne Bente Hadland OP

Broens lesere vil vel neppe ha unnlatt å legge merke til at vår pave Benedikt XVI's bok "Jesus fra Nasaret" nylig er utkommet på Avenir Forlag. Boken er oversatt til norsk av sr. Anne Bente Hadland, som er priorinne ved Katarinahjemmet, og i det følgende gir oss innblikk i hvordan det kan oppleves å være pавens oversetter.

Pавens bok "Jesus fra Nasaret" er et "personlig verk, uten autoritativ doktrinell karakter". Hva vil dette si, og hvilke konsekvenser har det?

– Paven sier i forordet at boken er "et uttrykk for min personlige søken etter 'Herrens åsyn'". Det er en personlig bok som ikke har pавens stempel, men er i stedet et verk han som teolog og troende med et skarpt syn for samtiden betrakter som essensielt å få ut til vår tids mennesker. Han hadde allerede skrevet fire kapitler før han ble valgt til pave. Det er jo en bok som ville ha kommet uansett om han hadde blitt pave eller ikke. Samtidig var dette et tema som virkelig lå ham på hjerte. Benedikt er jo ikke pave som bruker mediene på den måten forgjengeren gjorde, men han har sett at han gjennom sitt embede har fått en helt unik talerstol. Jeg skjønner at interessen for å produsere denne boken ikke ble mindre av at han ble pave. Det er noe annet når en pave gir ut en bok, enn om en avgått kardinal gjør det. Hans tidligere bøker selger jo også mer nå, enn før han ble valgt.

Paven har satt seg fore å rydde opp i "forvirring rundt Jesu sanne identitet", hva går denne "forvirringen" ut på?

– Det dreier seg om tendensen til å lage et skille mellom troens og historiens Jesus. På den ene siden reduserer eller rasjonaliserer man bort Jesu guddom, man søker å gjøre ham til en politisk aktivist eller en "myk moralist", som paven uttrykker det, men som han sier: "Men hvem er interessert i å korsfeste en harmløs moralist?" Han gir flere eksempler fra nyere tids teologihistorie på hvordan man har søkt å forklare Jesu person uten å ville gå inn på hans guddom. En del av forskningen er en form for bortforklaring av den realitet at Jesus var Guds sønn, sann Gud og sant menneske. Tror man ikke det er det for så vidt ok, men da er man heller ikke kristen.

– Snarere enn å forelegge noe oppsiktsvekkende nytt, trekker han frem et helt klassisk bilde av Jesus, som er

den grunn Kirken bygger på. Selv om dette er en personlig bok og ikke har tyngden av et læredokument, er det klart at det har betydning at det er paven som sier det likevel.

Som oversetter, hva vil du fremheve ved denne boken?

– Det personlige preget. Det var dette som grep meg mest: at det er et så dypt personlig verk. Man kunne merke det gjennom teksten. Da Benedikt ble valgt til pave, hadde han allerede en stor produksjon bak seg, og ønsket å fortsette å skrive. Som pave har han også fått en sjelden talerstol til å presentere troen på Jesus Kristus som Gud og menneske. Med sin bok har han kunnet få dette frem, han har villet presentere denne Jesus-skikkelsen klart i lys av nyere tids bibelforskning. Det er på en måte en debattbok, men med dypt personlig anliggende som også er oppbyggelig. Her er det både forskeren, den intellektuelle og vitenskapsmennesket som taler – men primært er det den troende.

– Alt Benedikt skriver og skrev før han ble pave er solid, men jeg har aldri lest en bok av ham som var så personlig som i denne. Her er han nesten insisterende, for eksempel i forordet,

Boken har et budskap som er viktig å få ut.

der han beskriver hvorfor han velger å gi ut akkurat disse kapitlene nå, og sparer andre temaer til en eventuell senere utgivelse. Det er fordi det er de kapitlene han her kommer inn på som er de viktigste for menneskenes tro. Hans ønske er at denne boken skal styrke mennesker i troen, og han ser også behovet for å gi et bilde av Jesus som Den levende Gud.

Hvilket kapittel gjorde sterkest inntrykk?

– Boken er rik på perspektiver, men skulle jeg trekke ut ett kapittel spesielt, må det være kapittelet om Bergprekenen, som etter min mening er strålende. Her gjengir han blant annet store deler av en dialog mellom en jødisk rabbiner og Jesus. Han refererer til en bok av amerikanske Jacob Neusner (A Rabbi Talks With Jesus), der denne troene jøden forsøker å komme Jesus i møte og skjønne hvem han er, og hvorfor han vekket slik anstøt. Vi følger denne rabbinerens argumentasjon og refleksjon. Vi får

Benedikt har et usedvanlig høyt presisjonsnivå.

en fremragende analyse av Jesu egne ord, som også bringer klarhet i hva som var så provoserende med Jesus: At han bryter sabbatsbudene, rokker ved familiens posisjon som samfunnets hjørnestein, og i stedet snakker om troens familie, på bekostning av blodsbåndet som er så sentralt i det jødiske samfunn. Det som er provoserende med måten Jesus gjør dette på, er at han setter seg i lovgiverens sted. Han fremstår rett og slett som Guds sønn eller Gud selv. Dette er jo veldig blasfemisk hvis han ikke er det. Det er et kapittel som kaster lys over evangeliene som sådan. Det var også veldig spennende og givende å oversette, siden han fulgte disse resonnementene ned i minste detalj.

”Jesus fra Nasaret” har vært en internasjonal bestselger: allerede to måneder etter at den kom ut, hadde den solgt i 1,5 millioner eksemplarer. Hvordan tror du den vil slå an i Norge?

– Jeg vet ikke om den vil slå an i norsk offentlighet, men at det er stor interesse for den innefor en samlet kristenhet, vet jeg.

– Fra et økumenisk perspektiv er det morsomt å slippe en slik bok i et land der katolikker er blitt beskyldt for ikke å tro på Jesus. Heretter vil det jo bli

vanskelig å hevde akkurat det. Jeg håper jo at den også vil bli lest av mennesker som kanskje ikke definerer seg som kristne. For det er interessant å vite hvordan Benedikt tenker. Det er kommet andre bøker av Ratzinger på norsk, og jeg håper jo at disse også får en fornyet interesse nå da ”Jesus fra Nasaret” foreligger.

Det vil kanskje overraske noen at pavens bok utkommer på Avenir, et underforlag av Luther Forlag. Tror du dette vitner om en ny trend?

– Det faktum at Jesus slår an i kristelige kretser i Norge, vil vel neppe overraske noen. Når Luther forlag har vist sin interesse, skyldes det nok også et spesifikt ønske om å få ut akkurat dette verket. Luther forlag har jo et kvalitetsstempel i lutherske kretser, så sånn sett er det en fin ting. Jeg hadde ikke beklaget om det var St. Olav som ga den ut, samtidig som jeg nok tror at nedslagsfeltet til Luther er større.

– Når boken nå først kommer ut på Luther Forlag, beklager jeg egentlig bare en ting, det er at det ikke står Luther; Avenir er jo i realiteten bare et pseudonym! Skjønt jeg tar jo poenget: At den ikke skal havne blant andaktsbøkene.

Tror du dette vil føre til at flere protestanter vil lese boken?

– Ja, det tror jeg. At den da ikke vil bli stående som en sær katolsk effekt.

Hvis man trenger noe som både gir næring til tanken og til troen, er dette boken.

Pluss at flere mennesker forhåpentlig nå vil ønske å lese mer av Ratzinger.

– Jeg fikk et spørsmål fra en journalist som lurte på om jeg trodde pinsevenner kunne ha utbytte av denne boken. Og mitt svar er ja – nettopp på bakgrunn av de historiske retningene som paven diskuterer med. Mange vil føle at de får en støtte i sitt eget trosliv.

Sr. Anne Bente Hadland under pressekonferansen i forbindelse med lanseringen av boken.

Kan du si litt om det oversettelsestekniske?

– Skal man oversette fra tysk, må man i tillegg til PC og ordbøker, bruke øks. Den har jeg brukt flittig. Man skal være respektfull, selvfølgelig, men ikke så respektfull; alt står og faller på formidlingen av budskapet. Den store utfordringen her har vel vært å finne det eksakte ordet. Benedikt har et usedvanlig høyt presisjonsnivå. Han har ingen overflødige ord. Det er fine nyanser. Teksten er presis, men innholdsmessig mett. Det stiller store krav, både til forståelsen, og når det gjelder å finne tilsvarende begreper på norsk. Jeg vil si det har vært en krevende, men lærerik oppgave.

– For meg har formidlingsoppgaven vært vel så viktig som oversetteroppgaven: Boken har et budskap som er viktig å få ut. I ”Jesus fra Nasaret” argumenteres det virkelig og rasjonelt, samtidig som det hele er rotfestet i en dyp tro. Hvis man trenger noe som både gir næring til tanken og til troen, er dette boken. Det er en bok det lønner seg å bruke tid på å lese.

KS

Personalsamling for norske katolske skoler i Roma

Av Gjermund Høgh

FRA DEN 29. SEPTEMBER til den 3. oktober ble det gjennomført en meget vellykket felles personalsamling for våre fire katolske skoler i Roma. Rundt 170 ansatte, skoleprester og styreledere var sammen med biskopen samlet for å fremme en felles forståelse av den katolske skoles særlige oppgave. Til hjelp hadde vi sentrale ledere fra katolske skole-Europa: Skolebiskop Donal McKeown (Nord-Irland), pater Carlos Diaz Muniz (Spania), Pastor Jesper Fich (Danmark) og generalsekretær i den katolske skolekommisjonen CEEC Etienne Verhack (Belgia).

Det ble forelest om hvordan katolske skoler arbeider på ulike måter ut fra det samfunn hvor de virker. En katolsk skole i Marokko med knapt noen katolikker, verken som elever eller ansatte, arbeider på en annen måte enn en katolsk skole i Polen hvor "alle" er engasjerte katolikker. En katolsk skole i Hellas uten offentlige tilskudd er forskjellig fra en katolsk skole i Irland som er fullt finansiert av staten. Katolske skoler som mottar elever som blir dirigert dit av staten, har andre utfordringer enn skoler hvor foreldrenes aktive valg er grunnlag for skoleplassen. Hvordan et samfunn er preget av religion eller sekularisering, tradisjoner og finansiering gir katolske skoler ulike uttrykk og muligheter. Ingen steder finnes de ideelle forutsetninger for å drive katolske skoler. Typisk katolsk, møter de katolske skolene disse ulike forutsetningene på en pragmatisk måte, men ingen steder uten også å møte utfordringer.

I dette spekteret av skoler – hva går da igjen som et kjennetegn i katolske skoler?

Først og fremst et menneskesyn om at alle er født til frihet og verdighet. En katolsk skole skal i frihet føre

Biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. holder preken for ansatte ved de katolske skolene i Norge i kirken Nostra Signora di Guadalupe i forbindelse med felles personalsamling i Roma. Ved siden sogneprest/skoleprest i Bodø, Marek Chelminiak M.S.F., og sogneprest/skoleprest i Arendal, Sigurd Markussen.

sine elever fram til egne og selvstendige valg.

Dernest et kunnskaps- og dannelses-syn med en høyt utviklet bevissthet om at kunnskap er en verdi i seg selv. I en katolsk skole spennes der bro mellom tro og kultur og vitenskap. Skolene har en spiritualitet og et liturgisk liv som integrerer tro og liv. Endelig vektlegger katolske skoler lærernes betydning som avgjørende for elevenes utvikling, hvor vel skolerte fagpersoner i en ekte dialog skal føre elevene fram mot større forståelse av sannhet.

I sine prekener inspirerte biskop Eidsvig skolenes ansatte og ga ut-

Messe i Nostra Signora di Guadalupe, "hjemmekirken" under personalsamlingen i Roma. P. Marek Chelminiak, p. Sigurd Markussen, biskop Bernt I. Eidsvig, dom Alois Brodersen og dom Lukas Lorf-Wollesen.

trykk for sin anerkjennelse av den innsats som gjøres i og av de katolske skolene. Nest etter menighetene er skolene i dag Kirkens viktigste apostolat i Norge. Det er et ønske både at skolene kan vokse og at flere kan etableres.

Utover foredragene, felles messer og måltider, hadde deltagerne rik anledning til å bli bedre kjent både med Roma og med hverandre.

– Og alle kom godt hjem og var enige om at det hadde vært en fin tur!

Karl Gervin:

Klostrene ved verdens ende – Lyse, Nonneseter Bergen, Hovedøya, Munkeby og Tautra

Pax Forlag

Klostrene ved verdens ende handler spesielt om middelalderens cisterciensere i norske klostre, hvor munkene og nonnene ofte levde under barske forhold.

I flere hundre år var disse klostrene viktige faktorer i norsk kulturliv og samfunnsliv, men i dag er det bare ruiner igjen av middelalderens klosteranlegg. Tre steder i landet har cistercienserne etablert seg igjen – Tinn ved Rjukan, Storfjord i Lofoten, og på Tautra.

Katolsk studentarbeid i Bergen

Av Dom Lukas Lorf-Wollesen Can.Reg.

I juni 2007 ble OKB og Universitetet i Bergen (UiB) enige om at det skulle ansettes en katolsk studentprest. Dette kom som en positiv overraskelse for mange katolikker i Norge, og synes å være en helt ny ting. For selv om det har vært et aktivt katolsk studentarbeid tidligere, har det, så vidt jeg vet, ikke blitt offisielt anerkjent og støttet økonomisk av en av de norske akademiske institusjoner.

Grunner til å opprette en stilling som universitetsprest

Utenlandske katolske studenter som kommer til Norge blir konfrontert med mange utfordringer. De er – kanskje for første gang i sitt liv – adskilt fra familie og venner, og må finne seg til rette i en helt ny situasjon. Mens mange har få problemer med dette, er det andre som møter vanskeligheter fordi de nå mangler sitt normale sosiale nettverk.

Studenter som har en bakgrunn der den katolske tro spiller en mer sentral rolle i dagliglivet – eller hvor det i det minste blir akseptert at man er en kristen – blir ofte overrasket over det fullstendig sekulariserte miljøet de møter i Norge. De har ikke vært forberedt på det, og noen av dem har beskrevet denne erfaringen som et sjokk.

I denne situasjonen kan Kirken, og særlig en katolsk studentgruppe tilby en mulighet for å møte andre katolske studenter – for å snakke om sine erfaringer og praktisere troen sammen, og

for å bygge opp et nytt sosialt nettverk. For noen kan kontakten med en prest være viktig.

Et problem vi er blitt oppmerksom på, særlig det siste året, er at mange av utvekslingsstudentene i begynnelsen ikke var klar over at det fantes en katolsk menighet, og slett ikke at det også fantes en katolsk studentgruppe i Bergen.

Vi følte også at når UiB hadde oppmuntret og invitert utenlandske studenter til å studere i Bergen, hadde universitetet et visst ansvar – ikke bare for den akademiske fremgang, men også for deres sosiale og åndelige velferd.

På grunnlag av et møte med Sigmund Grønmo, UiBs rektor, ble en avtale om innføring av en katolsk studentprest signert av UiB og OKB. Stillingen ble opprettet den 1. september 2007.

Oppstart og synspunkter på fremtiden

Semesteret ble startet i august med en presentasjon i Grieghallen av St. Paul menighets studentgruppe FIDES og av studentarbeid generelt, der studentorganisasjoner presenterte seg for nye studenter fra UiB og Høgskolen i Bergen. Den 2. september ble det feiret en messe for studentene og den akademiske stab, som en begynnelse på det nye akademiske år. Etter denne godt besøkte messen var det kirkekaffe, som gav mulighet for å møte prestene i St. Paul menighet, andre studenter og medlemmer av menigheten.

Det sentrale for studentarbeidet i Bergen vil bli å være mest mulig tilgjengelige for studentene. Vi vil gi muligheter for samtaler, gi hjelp ved praktiske og åndelige problemer og feire eukaristien og be sammen. Interesserte studenter skal få muligheten til å finne et åpent katolsk miljø. Gjennom formaliseringen og utvidelsen av allerede eksisterende tilbud vil vi bli i stand til å nå frem til flere studenter enn tidligere.

En studentprest kan arbeide effektivt hvis man får hjelp av andre. St. Paul menighet har et utmerket lag av meget aktive studenter som allerede

Dom Lukas Stefan Lorf-Wollesen.

har utført mye av studentarbeidet. Sammen med dem er jeg trygg på at vi også i fremtiden kan tjene katolske studenter i Bergen, både utenlandske og norske.

Pavens bønneintensjoner
2007

November
At de som vier seg til forskningen og som er virksomme innen lovgivning, alltid har en dyp respekt for menneskelivet fra dets begynnelse til dets naturlige slutt.

At forsoningens og fredens ånd vokser på den koreanske halvøy.

Desember
At samfunnet tar seg av pleien av alle de som er rammet av aids, spesielt barn og kvinner, og at Kirken lar dem kjenne Herrens kjærlighet.

At inkarnasjonen av Guds Sønn, som Kirken feirer i julen, kan hjelpe menneskene på det asiatiske kontinentet til å erkjenne Guds sendebud og verdens eneste Frelser i Jesus.

Sta. Birgitta Ungdomslag i Fredrikstad under Adventsaksjonen i fjor.

HVERT ÅR arrangerer Norges Unge Katolikker en solidaritetsaksjon kalt Adventsaksjonen. Adventsaksjonen foregår i samarbeid med Caritas, Den katolske kirkes bistandsorganisasjon. Årets Adventsaksjon støtter Caritas' fredsprosjekter i Nord-Uganda. Tema for aksjonen er *Barn og Unge i Krig*.

Millioner av barn og unge lever og lider under krig og konflikter, særlig i fattige land. Mange har mistet sine nærmeste til krigens herjinger og en del har blitt tvunget til å delta i dem selv. En regner med at det finnes 300 000 – 400 000 slike barnesoldater i verden i dag. På verdensbasis er mer enn 20 millioner barn drevet på flukt. Mange av disse vet ikke om de noensinne får vende hjem eller om de i det hele tatt har et hjem å vende hjem til.

Årets adventsaksjon er en videreføring av fjorårets aksjon. I år har Karitativt Utvalg valgt å sette spesielt fokus på barn og unge i konfliktsituasjoner og den virkeligheten de lever i. Temaet for årets aksjon er: "Barn og unge i krig".

Pengene vi samler inn går også i år til Caritas sine prosjekter i Nord-Uganda. Bruk av barn som soldater og sexslaver er utbredt i Nord-Uganda, særlig i opprørshæren LRA (Lords Resistance Army) ledet av Joseph Kony. I over 20 år har befolkningen levd under en grusom geriljakrig ledet av denne

hæren. De har blitt tvunget til å forlate sine hjem og lever nå i slumtilværelser i flyktningleire som regjeringen egentlig satte opp som en midlertidig løsning, med løfter om at de snart skulle få kontroll over LRA. Nå, 20 år etter, har disse løftene enda ikke blitt innfridd.

Konflikten har lenge vært fastlåst, men det siste året har det skjedd en positiv utvikling i Nord-Uganda. 29. august ble det inngått våpenhvile mellom LRA og regjeringen. Caritas Uganda og erkebiskop John Baptist Odama har vært viktige støttespillere i denne utviklingen. Fredssamtalene

GJENNOM Å STØTTE Adventsaksjonen kan DU være med på å hjelpe dette prosjektet! Hvis du er ungdom og er med i et av NUKs lokallag, vil din deltagelse i den lokale Adventsaksjonen ha stor betydning. Har du ungdommer i din familie, kan du for eksempel være med og kjøre vaffeljern og -røre til vaffelboden, og mange andre småting som er til stor hjelp for aksjonen. Og alle kan selvsagt støtte adventsaksjonen økonomisk!

Ståle Wilhelmsen,
NUKs organisasjonskonsulent

18+-HELG 9. TIL 11. NOVEMBER PÅ MARIAHOLM

18+-helgen er NUK sentrale arrangement for unge voksne over 18 år, både katolikker og andre interesserte. Den arrangeres to ganger i året, og neste gang er 9. til 11. november på Mariaholm. Temaet denne gangen er liturgi, sang og musikk. Bli med og opplev katolsk fellesskap, musikk og moro. Meld deg på nå, på www.nuk.no!

møter mange utfordringer, men håpet om fred lever. For at fredssamtalene skal kunne fortsette, og ikke minst for at landet skal kunne gjenreises er det helt nødvendig at bistanden fortsetter.

Ana Veronica Roman, leder for NUKs Karitative Utvalg

TOMÁS ÁLVAREZ

TERESA AV ÁVILA
Guds vagabond

ST. OLAV FORLAG

Tomás Álvarez:

**Teresa av Ávila
Guds vagabond**

St. Olav Forlag

I denne boken får vi et omfattende innblikk i Teresa av Ávilas liv og verk, vi blir kjent med hennes hellighet og varme og også med hennes sterke og mangefasetterte personlighet.

Teresa av Ávila (1515-1582) var forfatter, ordensgrunnlegger og ble også Den katolske kirkes første kvinnelige kirkelærer.

Søndagsskoleseminar

Av Camilla Cselenyi, Kateketisk senter

DET KATEKETISKE SENTER arrangerte lørdag 13. oktober søndagsskoleseminar for menighetene i Oslo katolske bispedømme. Vi hadde to foredragsholdere på besøk: Ragnhild Knotten fra Norsk søndagsskoleforbund, og Sunniva Kristiansen som har jobbet med søndagsskole i St. Paul menighet i Bergen.

Ved mange menigheter har det de siste årene kommet i stand søndagsskole, det vil si først og fremst i form av evangelieforklaring for de små barna under lesningene og prekenen i messen. Dette er nytt i katolske menigheter. Det er ofte foreldrene selv som har tatt initiativ til dette, og også fungert som søndagsskolelærere.

Det var i alt seks deltakere fra de ulike menighetene på seminaret og noen av disse hadde drevet med søndagsskole før. Andre hadde ikke det, men var interesserte i å finne ut mer om det. Vi startet dagen kl. 9.30 med oppmøte og registrering. Deretter begynte Ragnhild Knotten med å presentere det materialet som Norsk søndagsskoleforbund har utarbeidet, som heter "Sprell levende". Det finnes mange kreative måter å gi barn en god evangelieforklaring og formidle Kristi budskap på. Ragnhild Knotten gav tilhørerne mange flotte tips og råd om pedagogiske grep. Når man arbeider med små barn er det viktig å ta utgangspunkt i deres situasjon og deres verden. Alle barn er forskjellige og har ulike evner; noen er kanskje spesielt musikalske, andre er flinke med kroppen eller med språk, noen er kunstneriske og noen er filosofiske eller flinke med tall. Barn har derfor forskjellige behov når det gjelder pedagogisk stimulans, og i arbeidet med barn må vi derfor ta i bruk varierende virkemidler og metoder for å kunne tale deres språk og vekke deres interesse. Dette kalles totalformidling; i barnepedagogikken gir det å ta i bruk mest mulig av sanselige, kropps-

Fra søndagsskoleseminaret lørdag 13. oktober.

lige og mentale evner ofte de beste resultatene.

Søndagsskoleforbundet sender sine abonnenter en startpakke, som er en koffert med undervisningsmateriale. Kofferten inneholder en håndbok med ideer og tips til leker og aktiviteter. Den inneholder videre leker, rytmeinstrumenter, en musikk-cd, en karaoke-dvd og et bakgrunnsteppe til bruk i undervisningsrommet. Alle abonnenter får kvartalsvis tilsendt blader og tilleggsmateriell til oppgradering av kofferten. Det er vanlig at det er søndagsskolelederen i en menighet som er abonnent, og at denne så viderefremidler og låner ut kofferten til de andre søndagsskolelærerne i teamet.

Norsk søndagsskoleforbund er primært tilknyttet driften av søndagsskole i Den norske kirken, men deres undervisningsmateriale er ikke konfeksjonsbundet og formidler et budskap om Kristus som er felles for kristne. Det kan derfor være fruktbart og nyttig for de katolske søndagsskolene å hente ideer og ta i bruk materialet fra Søndagsskoleforbundet.

Etter en times pause med lunsj og hyggelig samvær var det Sunniva Kristiansen som snakket om sine erfaringer fra det å holde søndagsskole med evangelieforklaring i høymesene. Den tiden man har til rådighet for evangelieforklaringen er ikke så lang, for barna går ut før lesningen

og kommer tilbake etter prekenen, da det naturligvis er meningen at også de skal delta under eukaristien. Hovedsiktemålet med søndagsskolen blir som sådan å kunne gi barna en utlegning av messens lesning. Forarbeidet er viktig; læreren må sitte med teksten og finne god måte å forklare hovedbudskapet i den med barns ord og begreper. Virkemidler bør tas i bruk for å fange barnas interesse; drama, dukker, rekvisitter, illustrasjoner, sanger, flanellograf osv.

I siste del av Sunniva Kristiansens økt fikk vi som var deltakerne sitte i grupper to og to og arbeide med hver vår lesning, for til slutt å komme opp med ideer til hvordan vi ville tilrettelagt tekstforklaringen for mindre barn. Dette var veldig spennende; vi oppdaget at vi måtte tolke teksten for å finne budskapet. Samtidig måtte vi også søke å leve oss inn i barnas verden, og spørre oss selv: Hva betyr dette i barnas liv og i deres hverdag? Dette kan være vanskelig å finne ut, men det er også et utrolig morsomt arbeid.

Miljøet, ditt ansvar

Av Peter Kristvik Risholm, Caritas Norge

DE SISTE 30 ÅR har vi vært vitne til en enorm befolkningsvekst og økt forbrukerettspørsmål. Miljøet har blitt utnyttet på det groveste, og er nå skjørere enn noen gang. Grådighet, likegyldighet og fattigdom bidrar til miljøødeleggelsen. Et ødelagt miljø rammer de fattigste samfunn hardest. En femtedel av verdens befolkning står for nesten 90 prosent av det totale personlige forbruk. Forbrukerne i rike land ønsker flere og billigere produkter, noe som resulterer i en reduksjon av verdens ressurser. I tillegg fører det til en trend hvor avling blir dyrket for eksport framfor produksjon av mat til lokalbefolkningen. Dette fører til at fattige samfunn tvinges til en degradering av eget miljø for å overleve.

Trusler vi står ovenfor er bl.a. klimaforandringer, avskoging, vannmangel, naturkatastrofer, urban fattigdom og forurensing. I slutten av september presenterte FNs klimapanel en ny rapport. Den gir et dystert bilde av Afrikas utsikter for fremtiden. Afrika er den verdensdelen som vil rammes hardest av klimaendringene på grunn av de tørre områdene i nord og sør på kontinentet. Dette er også de tettest befolkede områdene. Afrika er i tillegg den regionen som har de dårligste forutsetningene for å tilpasse seg utfordringene miljøforandringene bringer med seg. Som en følge av klimaendringene ventes Afrikas matproduksjon halvert innen 2020. Over 95 prosent av jordbruket i Afrika er avhengig av nedbør og avlinger reduseres derfor dramatisk av små temperaturstigninger. Afrika vil innen 2080 ikke lenger ha muligheter til dyrking av hvete, og innen 2100 kan avlingene totalt sett være redusert med så mye som 90 prosent!

En oversvømt vei i Soroti, 280 km nordøst for Ugandas hovedstad Kampala.
Foto: REUTERS/James Akena

Vannmangel er også en sentral utfordring i Afrika. I dag står 200 millioner mennesker i Afrika (25 prosent av kontinentets befolkning) uten tilstrekkelig tilgang til rent vann. Innen 2050 risikerer man at tallet har steget til 600 millioner. På verdensbasis mangler en milliard mennesker pr. i dag grunnleggende tilgang til vann. Denne kombinasjonen av vann- og matmangel øker faren for konflikter betraktelig. Klimapanelets rapport illustrerer at det er de fattige, svake og marginaliserte som rammes av klimaendringene, med svært begrensede muligheter til selv å gjøre noe med dem.

Vi kan ikke tillate oss å tro at klimaendringene er noe som kan skje i fremtiden. De har allerede skjedd. Hvert år dør 150.000 mennesker på grunn av klimaendringer. Deres død er et direkte resultat av at vi i Vesten, du og jeg, har brukt for mye, for lenge. Vi konsumerer over måte. Hadde hele verdens befolkning konsumert like mye som vi i de rike landene, hadde jordas ressurser rett og slett ikke strukket til. Vi kjører for mye bil, tar for mye fly, forbruker for mye industrivarer og spiser for mye kjøtt. Alt dette bidrar til de enorme mengdene CO2 som slippes ut i atmosfæren. Jordtemperaturen stiger og forårsaker økt ekstremvær og tørke. Vi i rike land kan langt på vei beskytte oss mot ekstreme værforhold. Vi, i rike land, kan kle oss mot kulde, bygge hus og forsikre oss mot ulykker. De fattige – de fleste – har ingen eller få muligheter til å beskytte seg mot ekstremvær.

Mye av industrien flyttes fra Nord til Sør. Der har ikke lokalbefolkningen de samme muligheter til å beskytte seg og sine interesser som vi har i Nord. Hadde vi hørt om arbeidere her som var tvunget til 16-timers arbeidsdager eller mer, ville nok de fleste reagert ganske kraftig. Reaksjoner hadde også oppstått om industriproduksjon hadde forurenset drikkevannet, eller om lokalbefolkning hadde blitt fratatt det vannet de var avhengige av fordi det var blitt brukt til brusproduksjon for salg i Vesten.

Pave Benedikt XVI har selv tatt initiativ til å sette miljøproblematikk sterkere på dagsordenen. Det er i denne sammenheng to ting som er av særlig betydning for ham. Det ene er at klimaforandringene først og fremst har alvorlige konsekvenser for de fattige. Det andre er at troende kristne ikke bare har et ansvar for, men også en plikt til å ivareta skaperverket. Katolsk lære er tydelig på at den verden vi lever i, og miljøet, er en gave fra Gud. Denne gaven skal beskyttes, ivaretas og deles rettferdig.

Mange tenker kanskje på Vatikanet som tungrodd og konservativt. Men i disse dager kan det ikke karakteriseres som noe annet enn progressivt, i hvert fall på dette området. Vatikanet er verdens første karbonnøytrale stat. Vi er blitt gitt et eksempel til etterfølgelse. Dette har blitt gjennomført ved installering av solcellepanel på taket av Peterskirken og finansiering av planting av skog i Ungarn. Det denne

skogen tar til seg, tilsvarer Vatikanets CO2-utslipp. Ikke bare har prosjektet en positiv effekt på klimaet, men det har også skapt sysselsetting i et økonomisk vanskelig område. I Norge er vindmøller, bølgekraft og billigere kollektivtransport alternativer for å redusere utslipp av CO2.

Verken miljøet eller de framtidige generasjoner har en egen stemme. En forsvarlig forvaltning av skaperverket er derfor vår rett og vår plikt. Vår behovstilfredsstillelse skal ikke gå på bekostning av framtidige generasjoners velferd. Caritas ser heller ikke på miljø som et isolert tema. Det er et gjensidig avhengighetsforhold mellom målene for fattigdomsreduksjon og en bærekraftig utvikling, altså en utvikling som tilfredsstiller dagens generasjoners behov uten at det går på bekostning av framtidige generasjoners muligheter for å tilfredsstille sine behov. Fattigdommen blir ytterligere forverret av den livstruende forurensningen, rovdriften på naturressurser som skog og ferskvann og de globale klimaendringene som har gjort værforhold mer ustabile og

ekstreme, og økt faren for naturkatastrofer betraktelig.

At rike land med særtrekk som stabil økonomisk vekst, høy levestandard og høy rangering på FNs Indeks for menneskelig utvikling (HDI) er de minst bærekraftige landene (WWF 2006, Living planet report), krever en grunnleggende revurdering av hva vi legger i begrepet "utvikling". Å sette miljø på agendaen og fremme en bærekraftig utvikling er helt avgjørende i kampen for fattigdomsbekjempelse, og for å forhindre økt marginalisering og sårbarhet blant verdens fattige. På grunn av de rike landenes historiske utslipp av klimagasser og deres kapasitet til handling, bærer disse landene nå et særskilt ansvar for å ta miljøproblemene på alvor og virkeliggjøre nødvendige reformer. Det er uakseptabelt at noen land skal fortsette å ha en materiell levestandard som jordens ressurser ikke vil kunne tåle for hele verdens befolkning.

Hva kan vi gjøre i menighetene og individuelt? Det er på høy tid å si nei takk til engangskopper på kirkekaf-

fen. Gå til innkjøp av kopper og fyll oppvaskmaskinen helt opp. Bytt ut First Price-kaffen med Fair trade. Bruk mindre strøm, slå av lys og varme i tomme rom. Sett opp sykkelstativ ved alle kirker. Når Vatikanet monterer solcellepanel på Peterskirken, er det ingenting i veien for at norske kirker ikke skal gjøre det samme. Solcellepanel på alle kirketak, takk! Dette er opp til deg og meg. Hvor mye bruker du bil? Har du mulighet til å sykle, gå eller benytte deg av kollektivtransport, parker bilen. Det er ikke noe større behov for bilbruk her enn andre steder i verden. Kan du se for deg en verden hvor alle skulle brukt bil slik vi gjør her? Du kjenner konsekvensene og vet det er urealistisk. Har du et kjøleskap som virker, en komfyr som fungerer, en mobiltelefon som virker slik den skal, eller en PC, ikke kast den bare fordi du har lyst på en ny. Konsekvensene av vårt vanvittige konsum er alt for alvorlige til at vi kan tillate oss å opprettholde det.

Flomkatastrofe som følge av forurensning og klimaendringer.

Norge

Oslo katolske bispedømmes høringsuttalelse til ny ekteskapslov

Oslo katolske bispedømme leverte den 14. september 2007 høringsuttalelse til Barne- og likestillingsdepartementet om regjeringens forslag til ny ekteskapslov. "Lovforslaget i sin nåværende form representerer så alvorlige anslag mot samfunnets bærende institusjoner – ekteskapet og familien – og mot vår sivilisasjons viktigste verdier, at Oslo Katolske Bispedømme tar fullstendig avstand fra det og ber om at lovforslaget trekkes umiddelbart tilbake," konkluderes det i uttalelsen. OKBs høring kan oppsummeres med de følgende punkter (sitat fra dokumentet):

1. Forslagene ser helt bort fra barnets behov og barnets beste og kulminerer med å diskriminere barn med lesbiske foresatte ut fra besvangringsmetode og genetisk helse.
2. Det naturlige utgangspunkt for barn, deres rett til å komme til verden og vokse opp med sine biologiske foreldre, har absolutt prioritet. Endringsforslagene innebærer at barn blir sekundære i forhold til voksnes ønsker, at de blir tingliggjort og med overlegg blir avskåret fra sitt biologiske opphav.
3. En forståelse av ekteskapet som løser det både fra å være et forhold mellom en mann og en kvinne og fra deres felles reproduksjon og barneoppdragelse, rammer den objektive kjernen i det ekteskapet faktisk er og vil derfor være en alvorlig trussel mot dets eksistens.
4. Forslaget er ikke drevet frem av et positivt syn på ekteskapet som institusjon, som de homofile også bør få ta del i. Det er grunn til å tro, slik notatets egen statistikk viser, at denne retten i svært begrenset grad vil bli benyttet.
5. Vesentlig svekkelse av ekteskapet og familien vil ha som følge at det offentlige etter hvert vil gå inn og ta et primæransvar for barn, og den parallelle utvikling vil være fremvekst av et samfunn med en stadig mer dominerende statsmakt.

6. Endringene innebærer overgang til et samfunn basert på et livssyn hvor teknologi blir styrende og seksualitet og reproduksjon skilles fra hverandre.
7. Dersom endringene er ment å skulle styrke de homofile/lesbiskes plass i samfunnet, bør det baseres på seriøs utredning og forskning. Forslaget om å omdefinere partnerskap til ekteskap krever en annen type forbindelse enn partnerskapsloven la opp til og kan innebære en usaklig tilbakevirkende kraft.

Katolsk kapell på Tustna, en liten øy på Nordmøre

P. Alexandre fra St. Eysteine kirke i Kristiansund vigsler Den hellige Birgittas kapell på Tustna.

Den 4. juni 2007 fikk Tustna sitt eget katolske kapell. Kapellet ble innviet og vigslet av pater Alexandre Sema-jangwe Polepole på anlegget som i dag kalles "Villa Humaniora". – Dette skal være et stille rom. Et rom for tanke, bønn og meditasjon, sier Liv Siri Holst Larsen, som selv er katolikk. Og kapellet er mobilt. Flytter vi, så tar vi det med oss, eller så lar vi den katolske menigheten i Kristiansund bestemme hvor det skal stå. Det er meningen at vi skal feire messe her minst en gang i måneden.

Pater Alexandre og blant annet fire spanske misjonærer, nå bosatt i Kristiansund, var med på vigsling av det lille kapellet som er laftet på tradisjonell norsk måte. Navnet er Den hellige Birgittas kapell. I sin preken sa pateren at Gud ikke nødvendigvis

holder til i et kapell. Men dersom vi bærer på Gud i våre hjerter vil vi også kunne møte ham i kapellet.

Det ble en høytidlig og lykkelig stund for de tilstedeværende, som var fra Spania, Filippinene, Kongo, Norge og Kosovo.

Nils Krister Larsen, som sammen med sin frue har arrangert mange kloster-turer til Roma og som driver virksomheten sin fra "Villa Humaniora", fortalte at gruppen deres en gang var på onsdagsaudiens hos paven, og da ble hilst velkommen av paven, som spesielt nevnte "the Catholic Parish" fra "Tustna, Norway". Slik var vi blitt registrert av Birgittaklosteret, som hadde sørget for å gi oss gode plasser. Gruppen reiste seg i lykke og forbau-selse. For noen var det første gang de hørte om Tustna overhodet – og det på selveste Petersplassen! Denne begivenheten ble så spesiell at den i seg selv kunne være grunn god nok til å reise et lite katolsk kapell på Tustna, avslutter Larsen.

Og det er det de to har gjort, Siri Holst Larsen og Nils Krister Larsen, og ved pater Alexandres vakre og gjennomtenkte seremoni ble kapellet vigslet. – Vi ser frem til å ønske alle velkommen til messe her på Villa Humaniora, avslutter Siri Holst Larsen.

Katolikkene på Tustna

OKB fikk ikke kjøpe bedehus i Valdres

Til tross for at de hadde lagt inn det høyeste budet, fikk ikke Oslo Katolske Bispedømme (OKB) kjøpe et bedehus på Leira i Valdres. Normisjon la tidlig i september bedehuset ut for salg på det åpne markedet. Etter press fra egne rekker valgte imidlertid Nordmisjon å stoppe hele prosessen. Da hadde OKB det høyeste budet på 1,55 millioner kroner. Huset ble solgt til Livets Senter for 1,31 million. En anonym giver dekket differansen. Tor Arne Isene i Normisjon bekrefter at den anonyme gaven hadde direkte sammenheng med at de valgte ikke å selge til katolikkene. "Vi fant å måtte velge en løsning som de tidligere brukerne av Leira bedehus kunne leve med," sier han til avisen Valdres. Ifølge OKBs informasjonsleder Stian Erdal fikk OKB positive signaler fra

Nordmisjon underveis, men dette snudde og andre overtok deres bud. OKB fikk heller ikke anledning til å legge inn noe nytt bud. "Det er beklagelig at vi fortsatt møter sånne oppfatninger, i en tid da økumeniske strømninger preger forholdene mellom kirkesamfunnene," sier Erdal til avisen Valdres. Han understreker samtidig at målet fortsatt er å finne et permanent lokale for katolikkene i Valdres, der det nettopp er opprettet et eget kapelldistrikt under navnet St. Thomas. I overkant av 90 medlemmer er tilsluttet dette.

Kilde: Avisen Valdres

Tamilske katolikker feiret Jomfru Marias opptagelse i himmelen

Norsktamilske katolikker feiret Jomfru Marias opptagelse i himmelen på Mariaholm.

For tredje året på rad feiret de norsktamilske katolikkene i Oslo og omegn Jomfru Marias opptagelse i himmelen. Feiringen fant sted på Mariaholm og varte fra 9. til 12. august 2007. I år tok biskop Bernt Eidsvig del i feiringen, sammen med p. Anthony muthu Cruz (fra Roma) og p. Thevarajan (fra England), til stor glede for alle norsktamilene.

Siden oppstarten i 2005 har feiringen hatt en sterk økning i deltakerantall. De to siste årene har flere katolikker fra hele Norge kommet til Mariaholm for å ta del i feiringen, sa Mahendren Mariampillai, leder for arrangementskomiteen, i sin velkomsttale til biskopen. Han fortalte videre at norsktamilene var vant til ni dager lange feiringen i sitt hjemland, og at denne årlige feiringen på Mariaholm vekket gode minner og skapte stor glede for deltakerne. Samtidig ga det foreldrene en mulighet til å vise barna deres hvordan Jomfru Marias opptagelse i himmelen feires på andre siden av kloden.

Som i de tidligere årene ble også årets feiring vellykket takket være stor frivillig innsats blant de norsktamilske katolikkene. Forberedelsene startet allerede i januar dette året, og arrangementskomiteen har allerede begynt å tenke på neste års arrangement. De håper på like stor innsats fra alle som ønsker å få til en enda finere feiring i 2008.

P. Clement Inpanathan Amirthanathan

Messe hver søndag i Sandefjord

Sandefjords katolikker har begynt med faste messer hver søndag i Metodistkirken.

– Målet vårt er å danne en egen katolsk menighet i Sandefjord, sier Kaja Løken Fevang til Sandefjords blad. Hun står i spissen for den valgte komiteen for katolikkene i Sandefjord. Denne høsten har fast tid og sted for messene blitt etablert, og denne søndagen var den andre messen i rekken. – Men før vi kan bli en menighet, må vi sørge for at grunnlaget er bærekraftig. Nå holder vi på med mange forberedelser, som dugnader og innsamlinger, forklarer Fevang.

Til sammen har Kirken rundt 400 medlemmer i Sandefjord. Komiteen har fått til en leieavtale med Metodistkirken om å leie lokalet på søndager, i tillegg til én ukedag.

– Vi håper å få til fast bønnestund på onsdager. Etter hvert ønsker vi å utvikle oss videre å få til for eksempel barnegrupper, sier Fevang. Komite-medlem Anh Hoang synes søndagsoppmøtet så langt er bra. – Jeg tror det er mellom 70 og 100 mennesker her. Kanskje blir det enda flere når de faste messene blir innarbeidet, sier Anh.

Kilde: Sandefjords blad (Marit Aspaas)

Ingen utvidelse i Stavanger

St. Svithun menighet i Stavanger har vokst fra tre til fire tusen på ti år. Men utvide får den ikke, selv om lokalene er så sprengfulle at flere fremmøtte må stå utenfor under messen. Menigheten har økt fra 150 medlemmer i 1967 til 4000 i år. Allerede i 1996 begynte man å planlegge en utvidelse av kirken. Det ser dårlig ut etter at

kommunalstyret for byutvikling nå har gitt St. Svithun et foreløpig nei. Hensynet til trehusbebyggelsen er en av grunnene. P. Rolf Bowitz, sogneprest i St. Svithun menighet, forteller til Stavanger Aftenblad at han er skuffet over vedtaket:

– Vi trenger dobbelt så mange sitteplasser som vi har i dag og vil bygge ut dagens kirke. Det haster, men jeg føler at vi motarbeides av administrasjonen i kommunen. På søndagene er det så sprengfullt her at vi har flyttet søndagsskolen til lørdag. Kirken er for liten og menighetssalen er for liten. Noen ganger må 30-40 mennesker vente utenfor fordi det ikke er plass inne. Det er uverdig, sier Bowitz. Bowitz mener det er feil å behandle saken kun i kommunalstyret for byutvikling.

– De som sitter der, tenker bare på bebyggelsen og ser ikke på betydningen av menigheten og fellesskapet her. Det er heller ikke deres jobb, sier han. Presten sier de har vært inne på tanken om å flytte. – For det første er det vanskelig å få solgt. For det andre mener jeg at den katolske menigheten hører hjemme i Stavanger sentrum, sier Bowitz.

– Vi har messer på filippinsk, vietnamesisk, tamil, polsk, spansk, italiensk, engelsk og norsk, og får inn prester fra Oslo jevnlig. Dette er et viktig sted for integrering. Mange kommer til Norge uten å kjenne annet enn den katolske menigheten, legger Bowitz til.

Kilde: Stavanger Aftenblad

Verden

Ny generalsuperior for Misjonærene av Den hellige familie

Pater Edmund Jan Michalski MSF, Roma, ble den 10. oktober 2007 under kongregasjonen Misjonærene av Den hellige families generalkapittel, valgt til kongregasjonens generalsuperior for de kommende seks år.

Pater Edmund Michalski (f. 1957) har en ti år yngre bror, p. Marek Michalski MSF, som har tjenestegjort som prest i Tromsø stift siden 1998 og som nå er sogneprest i Tromsø.

Kirken vokser mest i Afrika og Asia

Verdens katolske befolkning øker raskest i Afrika og Asia, ifølge den årlige rapporten fra misjonsnyhetsbyrået Fides, som drives av Kongregasjonen for folkenes evangelisering. Antall katolikker i verden økte med 16.6 millioner i 2005. I Afrika økte antall katolikker med 4.65 millioner, i Asia med 3.08 millioner og i Amerika med 6.83 millioner (Vatikanets statistikk behandler Amerika som ett kontinent).

Antall prester verden over økte svakt. Med en økning på 520, ble totalantallet ved utgangen av år 2005 406 411 prester. Denne veksten er imidlertid ikke jevnt fordelt; i Afrika og Asia var det en betydelig vekst (til sammen i underkant av 3000 flere prester), mens man i Europa fikk 1699 færre prester. På det amerikanske kontinentet var det en nedgang på 639. Også antall prestestudenter økte i Afrika og Asia (til sammen med over 1500), mens antall seminarister gikk drastisk ned i Europa (443 færre) og svakt ned i Oseania (7 færre). På det amerikanske kontinentet ser man en liten oppgang; antall seminarister økte der med 210 stk. Denne økningen er imidlertid størst i de latinamerikanske land.

Kilde: CWN

Besøk Det hellige land, trygler melkittisk prelat

En melkittisk katolsk erkebiskop trygler kristne fra vestlige land om å besøke "Det hellige lands levende stener, nemlig de kristne som bor der", rapporterer nyhetstjenesten Fides. I en tale i Westminster-katedralen i London minnet erkebiskop Elias Chacour de troende på at Jesus ble født i Galilea og at kristne i Det hellige land er direkte etterfølgere av "de første kvinner og menn som hørte Det glade budskap."

nyheten om den tomme graven, hvor Jesus Kristus ble lagt og sto opp igjen." Erkebiskop Chacour minnet de troende på at antall kristne i Det hellige land synker, siden mange fremdeles emigrerer for å unnsnippe fare og en meget vanskelig økonomisk situasjon: "I 1948 var 60 prosent av befolkningen i Betlehem kristne," påpekte han. "I dag er vi færre enn 10 prosent. I 1948 var det over 45 000 kristne i Jerusalem. I dag er det kun rundt 7000."

Erkebiskopen oppfordret kristne over hele verden til å hjelpe hans folk - men dog ikke ved å opponere mot jøder eller muslimer: "Det har allerede vært for mye vold i Palestina," uttalte han.

Erkebiskop Chacour har et stort engasjement for fredsarbeidet i Det hellige land. Han har ved tre anledninger vært kandidat til Nobels Fredspris og er, som araber med israelsk statsborgerskap, en velkjent forkjemper for dialog og utdanning. Han åpnet det første blandede universitetet for jøder og palestinske studenter. I landsbyen Ibillin i Galilea, hvor han i mange år var menighetsprest, har han dessuten åpnet skolen Mar Elias, som har 4000 elever.

Kilde: CWN

Mor Teresas forbønn kan ha helbredet indisk prest.

Indisk prest hevder å ha blitt helbredet på Mor Teresas forbønn

Helligkåringprosessen for den salige Mor Teresa av Calcutta kan komme et viktig steg videre dersom Vatikanet godkjenner en mulig mirakuløs

helbredelse, som kan ha funnet sted på tiårsdagen for hennes død. Den indiske salesianerpateren V.M. Thomas hevder at Mor Teresas forbønn førte til at en stor nyresten bare forsvant, rapporterer det katolske nyhetsbyrået UCA News. Nyrestenen forsvant på uforklarlig vis etter at p. Thomas feiret messe og ba om Mor Teresas forbønn den 5. september, dagen før han skulle opereres. UCA News rapporterer at erkebiskop Thomas Menampampil av Guwahati har frigitt paterens medisinske dokumenter og andre relevante papirer til nyhetsbyrået, og ifølge paterens notater skal kirurgen ha bekreftet at nyrestenens forsvinning "ikke kan forklares medisinsk." P. Thomas (56) var tilknyttet Mor Teresa fra 1979 og inntil hennes død i 1997.

Kilde: CNS

Erkebiskop Marini erstattes av p. Marini

Pave Benedikt XVI har den 1. oktober erstattet erkebiskop Piero Marini, mangeårig direktør for Kontoret for pavelige liturgier. Erkebiskop Marini, som har koordinert de pavelige liturgiske feiringer siden 1987, har blitt et velkjent ansikt for millioner av katolikker, da seremonimesteren alltid opptrer ved siden av paven ved hans liturgiske seremonier. Erkebiskop Marini går nå over i tjeneste som president for Den pavelige komité for internasjonale eukaristiske kongresser, et arbeid han overtar etter kardinal Jozef Tomko, som går av med pensjon i en alder av 83 år.

Som erkebiskop Marinis etterfølger har pave Benedikt XVI utnevnt en geistlig ved samme etternavn, nemlig p. Guido Marini fra erkebispedømmet Genova. P. Marini har tjenestegjort som kansler og seremonimester i erkebispedømmet Genova.

Kilde: CWN

Pavens bok solgt i over to millioner eksemplarer

Pave Benedikt XVI's bok "Jesus fra Nasaret" er nå solgt i over 2 millioner eksemplarer verden over. Det første volumet av boken ble publisert på tysk, polsk og italiensk i midten av april i år. Den engelske utgaven kom i mai, og siden er boken oversatt til

uttellige språk. Den norske utgaven ble gitt ut i slutten av september. Boken, som er Benedikt XVI's første (som pave), setter fokus på hva Bibelen sier om Jesus, hvilke moralske implikasjoner hans lære får og på hvilken måte lesing av Skriften kan lede oss til et virkelig forhold til Jesus (les også Broens intervju med sr. Anne Bente Hadland, som har oversatt pavens bok til norsk, s. 12).

Kilde: CNS

Falske bevis mot erkebiskop Wielgus?

Dokumentene som indikerer at en polsk erkebiskop skal ha samarbeidet med landets kommunistregime, kan være falske, skriver avisen Nasz Dziennik. Forskere ved Polens Institutt for nasjonal hukommelse skal nå så tvil rundt dokumentene som etter sigende er signert av p. Stanislaw Wielgus. Det skal ifølge avisen være flere ting som tyder på at signaturene ikke er autentiske.

I 1999 ble p. Wielgus utnevnt til biskop av Plock, og i desember 2006 ble han av pave Benedikt XVI utnevnt som erkebiskop av Warszawa. Påstander om at han samarbeidet med det hemmelige politi under kommunistregimet forårsaket skandale i Polen og førte til hans avgang, like før han etter planen skulle installeres som erkebiskop i januar 2007.

Kilde: CWN

Ny biskop av Beijing ordinert – trolig med pavelig anerkjennelse

En fra Vatikanets side vel ansett geistlig ble den 21. september ordinert til biskop av Beijing, et trekk som kirkeledere mener kan bidra til å redusere spenningen mellom den kommunistiske staten og Den hellige stol. Joseph Li Shan ble installert til den innflytelsesrike tjenesten i Kinas hovedstad i en seremoni i byens 400 år gamle katedral. Deltagelsen var forbeholdt noen hundre prester, søstre, øvrige kirkelige representanter og representanter for myndighetene. Utenlandsk media fikk ikke være til stede.

Den 42 år gamle Li avla det tradisjonelle biskoppelige løftet, som i Kina

imidlertid også innebærer et løfte til myndighetene. Han lovet å "lede alle presteseminarister og nonner i bispedømmet på en slik måte at de slutter seg til nasjonens konstitusjon, opprettholder nasjonal enhet og sosial stabilitet."

Kinesiske myndighetspersoners deltakelse i en ordinasjon som er godkjent av Vatikanet oppleves av mange som et gjennombrudd i forholdet mellom Beijing og Roma. Enkelte kinesiske katolikker fortsetter imidlertid å stille spørsmål ved hvorfor Vatikanet ikke har offentliggjort en bekreftelse på at ordinasjonen har pavelig anerkjennelse.

Som svar til denne skepsisen, annonserer Vatikan-avisen L'Osservatore Romano at både biskop Li Shan og biskop Paul Xiao Zejiang, som ble ordinert den 8. september til koadjutorbiskop i Guiyang, er "i kommunion med paven og anerkjent av myndighetene". Samme avis skriver den 22. september at Den hellige stol har anerkjent nominasjonen av begge biskopene, og at ordinasjonene har pavelig godkjenning.

Kilder: Catholic World News / AsiaNews / China Daily

Undergrunnsbiskop døde i forvaring

Undergrunnsbiskop Han Dingxiang av bispedømmet Yong Nian i den kinesiske provinsen Hebei er død, rapporterer Cardinal Kung Foundation. Biskopen døde etter åtte år i myndighetenes forvaring. I løpet av sitt liv var han fengslet ved elleve ulike anledninger, og han tilbragte til sammen 35 år i fengsel, arbeidsleir eller husarrest.

Biskop Han Dingxiang ble født i 1937, og ble ordinert til prest i 1986 og til biskop i 1989. Da hadde han allerede tilbragt flere år i arbeidsleir. I 1999 ble han arrestert under en kirkelig retrett. Etter seks år i flere ulike fengsler ble han i 2005 flyttet til et hemmelig sted. Siden da har det ikke kommet rapporter om hans helsetilstand, bortsett fra da slektninger nylig fikk sitte ved hans dødsleie. Myndighetene beordret kremering kun få timer etter biskopens død, forteller Cardinal Kung Foundation.

Kilde: CWN

Pressemelding fra Den nordiske bispekonferanses plenarmøte i Göteborg

Fra Den nordiske bispekonferanses plenarmøte i Göteborg 14. til 20. september 2007:

De skandinaviske biskopene avsluttet sitt plenarmøte i Göteborg, Sverige, den 20. september. Møtets hovedtema var økumenikk og liturgi. Den apostoliske administrator i Estland, biskop Philipp Jourdan, var til stede ved deler av konferansen.

De ledende lutherske biskoper i de nordiske land møter jevnlig sine katolske kolleger for å diskutere felles anliggender. Biskopene informerte hverandre om den seneste utvikling i sine respektive land. Religiøs utdanning og praksis for og blant unge mennesker mellom 15 og 30 år ble diskutert forholdsvis utfyllende, dessuten også spørsmålet om interkommunion og visse etiske problemstillinger. De lutherske og katolske biskoper vil møtes igjen i 2009.

Deltagelse i søndagsmessen er for katolikker en positiv plikt, og pave Benedikt oppmuntrer til en verdig feiring av liturgien. Hans nylige apostoliske brev (Sacramentum caritatis) og motu proprio (Summorum pontificum) ble vurdert som inspirerende. Konferansen overlater det til den enkelte biskop å fortolke den generelle tillatelse til å feire messen etter pave Johannes XXIII's missale fra 1962. På denne bakgrunn skal ett av de to pastorale brev som planlegges for det følgende år omhandle helligholdelse av søndagen. Det andre vil omhandle voksenkatekumenatet.

I mai 2008 arrangeres den 97. tyske Katholikentag i Osnabrück. Det er tette bånd mellom Skandinavia og dette bispedømmet. Biskopen av Osnabrück, dr. Bode, har invitert katolikker fra de nordiske land til å delta, og biskopene vil oppfordre de troende til å gjøre dette.

Blant andre temaer som ble tatt opp til samtale var den pastorale omsorg for romanifolket, sintiene og de reisende, bispesynoden i Roma i 2008 som er dedikert til "Guds Ord i livet og Kirkens misjon", samt det skandinaviske bidrag til Kirkens misjon.

Patriark Aleksej gjentar sin kritikk av katolsk "proselyttisme"

Den russisk-ortodokse patriark Aleksej II har gjentatt sitt krav om at han kun vil delta i et "toppmøte" med pave Benedikt XVI dersom katolikkene slutter å bedrive det han betegner som "proselyttvirksomhet" i de historisk sett ortodokse land. Fra Moskva hevder den ortodokse prelaten at katolsk geistlighet og ordensfolk fremdeles har "proselyttisme blant den ortodokse befolkning som hovedmålsetning," forteller nyhetsbyrået Interfax. Katolske kirkeledere benekter sannhetsgehalten i denne fremstillingen.

Før man kan arrangere et møte mellom paven og Moskva-patriarken, sier patriarken, "må vi overvinne de vanskelighetene vi har møtt siden 1990-tallet." Siden kommunistregimets kollaps har Moskva-patriarkatet klaget over katolske misjonæres aktiviteter i landene i det tidligere Sovjetunionen.

Katolske kirkeledere forklarer at misjonærenes anliggender ikke er å omvende ortodokse troende, men å arbeide blant det overveldende flertall av russere som ikke er aktive i noen Kirke. Moskva-patriarkatet holder imidlertid fast ved at det russiske folket er ortodoks, selv om de ikke deltar i kirkelige aktiviteter. På dette grunnlag benekter patriark Aleksej den katolske tanken om "at Russland er et misjonsfelt for Den romersk-katolske kirke."

Kilde: CWN

Kardinal Kasper: Det sekulære Europa danser på en kruttønne

Vatikanets øverste økumeniske talsmann sammenlignet Europas populærholdninger med "å danse på en vulkan eller på en kruttønne" i sin tale til den tredje europeiske økumeniske kongress i Sibiu, Romania.

"Hvis Europa har noen fremtid, kommer vi til å trenge et felles sett med grunnleggende prinsipper," konstaterer kardinal Walter Kasper. Presidenten for Det pavelige råd for fremme av kristen enhet sa at kontinentets felles, kristne kultur bare kan gjenvinnes

hvis og når "vi, de kristne i Europa, til slutt våkner opp."

I sin egen tale til forsamlingen i Sibiu sa presidenten for Europakommisjonen seg enig i betydningen av den kristne tro. José Manuel Barroso la til at representanter fra de vestlige og østlige tradisjonene av den kristne tro måtte samarbeide for å gjenreise en offentlig verdsetting av religiøse fundamenter. Han siterte et uttrykk som pave Johannes Paul II gjorde populært, og sa at det økumeniske arbeid kan hjelpe den kristne verden til å "puste med begge lunger".

Andrea Riccardi, grunnleggeren og lederen for St. Egidio-fellesskapet, mente at kristenledere i Europa har en spesiell rolle å spille på verdensarenaen i det 21. århundre. "To ganger i det 20. århundre," minnet Riccardi om, "betydde krig i Europa krig i verden." I dag, hevdet han, "kan fred i Europa bringe fred til verden."

Riccardi fortsatte med å si at de østlige og vestlige tradisjonene i den europeiske kristenhet viser vei for initiativer for å hjelpe den tredje verden. "Den vestlige kristenhet har en kjærlighetshistorie med den sørlige verden, som trenger å bli tent på ny," sa han, mens "den østlige kristenhet – kristenheten i Russland, som strekker seg dypt inn i hjertet av Asia – har sin kjærlighetshistorie med Østen og Midtøsten."

Den ledende katolske prelaten i England, kardinal Cormac Murphy-O'Connor av Westminster, ga svært praktiske råd til deltakerne i Sibiu-kongressen, nemlig at "økumenikk handler ikke i det vesentligste om store begivenheter, men om de små hendelser, i hjemmene deres og i menighetene deres og på landsbygden og i byene deres."

Kilde: CWN

Flere

Fascinerende

Kulturelle reiser

Våre populære turer til Birgittasøstrenes klosterhoteller fortsetter.

1. - 5. desember:

Nyt Roma i førjulstiden!

Bli med Liv Siri Holst Larsen (kunsthistoriker)

Vi bor hos **Birgittasøstrene på**

Piazza Farnese.

Daglige vandringer i kunstens Rom.

NYHET!

21.- 28. desember:

Vi feirer julen i sjarmerende LUGANO!

Her bor vi i Birgittasøstrenes vakre klosterhotell og nyter godt av deres gjestfrihet og glade atmosfære.

Godt samvær, deilige måltider og mange opplevelser.

**LS Holst-
NK Larsens Bureau**

LS Holst – NK Larsens Bureau

Tlf. 71521170/64939315

www.nklarsen.no, E-mail: holst@nklarsen.no

Vil du ha en bank som kjenner deg?

”Vi strekker oss langt for å være gode medspillere for våre kunder”.

Svein Ole Holvik
ass. banksjef
Tlf. 38 17 37 94

”Uansett hvor du bor så skal du oppleve oss som din lokalbank”.

Janne Larsen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 35 96

”Vi kjenner de kristne organisasjonene gjennom samarbeidet i KNIF”.

Stein Bentsen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 37 76

”Personlig oppfølging er ett av våre fortrinn”.

Bente Sørensen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 37 77

”Hos oss er raske beslutninger en del av servicen”.

Kai Kyllingstad
kunderådgiver
Tlf. 38 17 37 81

Mange kjenner oss som banken for kristne organisasjoner i Norge. Det du kanskje ikke vet, er at vi også kan være din bank. Vi har lang erfaring med oppfølging av personkunder over hele landet.

Ta kontakt på telefon 38 17 35 00 eller www.sparebankenpluss.no for mer informasjon. Det er alltid hyggelig å prate med kjentfolk.

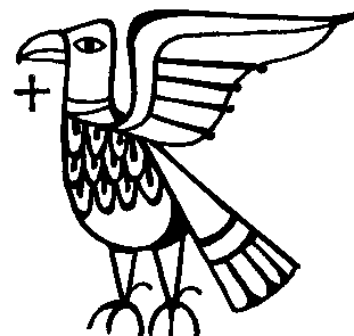
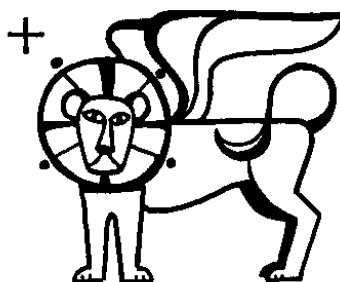
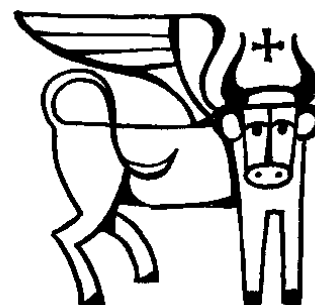

Apostler og evangelister

Jesus hadde 12 disipler som var hans nærmeste venner. De ble kalt apostler. Apostel betyr "sendebud". De var sendebud for Jesus. Apostlene forkynte budskapet om Jesus og grunnla menigheter. Fremdeles er det apostlene Kirken bygger på.

De som skrev ned historien om Jesu liv og virksomhet, kalles evangelister, bøkene de skrev kalles evangelier. Evangelium betyr "godt budskap". Det er fire evangelier: Matteus, Markus, Lukas og Johannes.

Evangelistene har hvert sitt symbol. Matteus et menneske, Markus en løve, Lukas en okse og Johannes en ørn. Du kan farvelegge disse.

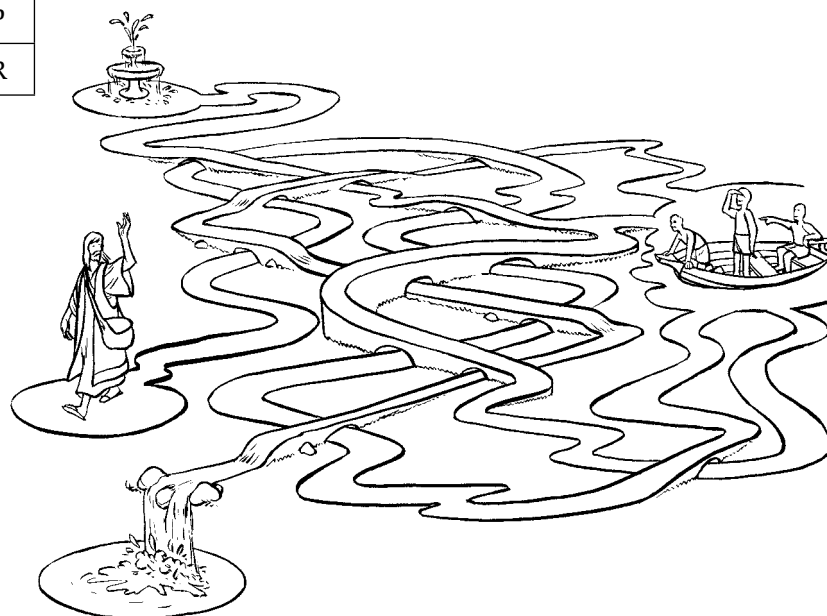

Finn de tolv apostlene

Om du leter blant bokstavene i dette diagrammet, vil du finne 12 apostelnavn. Sett en ring rundt hvert av dem.

M	A	G	L	B	S	A	F	T	N
A	J	O	H	A	N	N	E	S	K
T	N	M	K	R	G	D	E	Z	Æ
T	Y	P	E	T	E	R	F	T	O
I	S	I	M	O	N	E	A	H	Å
A	I	G	T	L	J	A	K	O	B
S	J	A	K	O	B	S	U	M	L
A	H	M	J	M	I	Y	R	A	G
M	A	T	T	E	U	S	O	S	O
Ø	Y	R	T	U	F	I	L	I	P
J	U	D	A	S	T	M	K	E	R

"FØLG MEG," sa Jesus til disiplene. Hjelp dem å finne veien til ham.

Familiens situasjon

i det norske samfunnet

I kjølvannet av høringsrunden for forslaget til ny ekteskapslov, den såkalte "felles ekteskapsloven" som ikke skiller mellom likekjønnede forhold og par av ulikt kjønn, har familiens situasjon i det norske samfunnet denne høsten kommet opp i mediedebatten.

Maria Fongen, leder for Familiesenteret i Oslo Katolske Bispedømme, har den 17. september en kronikk i Aftenposten under overskriften "En samfunnsfiende?". Hun er krass i sin karakteristikk av den utviklingen den familiepolitiske agenda har ført til:

"I hele etterkrigstiden har vi vært ofre for politiske føringer som tilgode-

ser produksjon og lønnet arbeid og underkjenner omsorgsarbeid. Med økonomiske virkemidler brytes familiene ned: De gjøres avhengige av to inntekter og subsidiert barnehage, mens samfunnsnyttene i foreldres oppfostring av egne barn nedvurderes og gjøres ulønnsom. Vi kjøper ideologien og selger barna våre til staten for mer lønnspålegg. [...] Ekteskapet destabiliseres via samboerskap og en skillsmis-selovgivning som tilgodeser oppsplitting mer enn enhet. Familiens status som livets arnested krenkes av lover som tillater foster- og embryodrap."

Vi kan se den nye kjønnsnøytrale ekteskapsloven som Stortinget skal stemme over våren 2008 som et nytt ledd i den ideologiske raseringen av familien som politiske krefter i vårt samfunn har arbeidet for gjennom hele etterkrigstiden. Det behøver ikke herske noen tvil om hvordan Den katolske kirke stiller seg til så vel forslaget om ny ekteskapslov som de familiedestruktive sosialpolitiske og økonomiske grepene som tas.

I høringsuttalelsen til det nye lovforslaget som ble sendt inn til Barne- og likestillingsdepartementet i midten av september, kritiserer Oslo Katolske Bispedømme på det aller sterkeste både lovforslaget i seg selv og de ideologiske tendensene det er et uttrykk for. OKB skriver blant annet: "Vesentlig svekkelse av ekteskapet og familien vil ha som følge at det offentlige etter hvert vil gå inn og ta et primæransvar for barn, og den parallelle utvikling vil være fremvekst av et samfunn med en stadig mer dominerende statsmakt." Uttalelsens hoveddel avsluttes med en kortfattet, men megetsigende konklusjon: "Lovforslaget i sin nåværende form representerer så alvorlige anslag mot samfunnets bærende institusjoner – ekteskapet og familien – og mot vår sivilisasjons viktigste verdier at Oslo Katolske Bispedømme tar fullstendig avstand fra det og ber om at lovforslaget trekkes umiddelbart tilbake."

I juni 2006 satte regjeringen ned et utvalg som skulle utarbeide og utrede forslag til nye formålsparagrafer for både barnehage samt all opplæring generelt. Denne sommeren avsluttet utvalget sitt arbeid og gav sin innstilling til Kunnskapsdepartementet, som har utstedt notatet til de aktuelle

høringsinstanser, deriblant OKB. Et raskt blikk på forslagene viser at tendensen er den samme over hele linjen. I inkluderingsamfunnets navn forsvinner opplæringens kristne verdiforankring. Denne blir erstattet med en forankring i "ulike religioner og livssyn" samt menneskerettighetene.

Den mest adekvate økonomiske løsningen for mange barnefamilier i dag, er at begge foreldrene er i fullt arbeid, mens barna er i barnehage på dagtid. Dessuten er en del foreldre alene-forsørgere. Og når verken barnehage eller skole lenger skal være forankret i kristne verdier og ikke skal formidle det som eksplisitt er kristen tradisjon, sier det seg selv at internalisering av kristen livsanskuelse og moral, og kristendommens begreper blir minimal hos barn og ungdommer. Vi snakker effektivt sett om en regelrett statlig avkristning av de som vokser opp i dag.

Vårt beste råd er at barna og ungdommene deltar i katekesen. De aller fleste menighetene har et komplett katekesetilbud tilsvarende alle klassetrinn i grunnskolen, ikke bare for førstekomunions- og konfirmasjonskandidatene. Vi vil gjerne anbefale

Vårt beste råd er at barna og ungdommene deltar i katekesen.

foreldre å engasjere seg i katekesen rundt om i menighetene. For eksempel er det mulig å danne foreldregrupper som tar ansvar for å arrangere lunsj for barna i friminuttet.

Alt tyder på at vi går en ny tid i møte, da det private initiativet for trosopplæring og kristen inkulturasjon blir viktigere enn noen gang.

Regjeringens høringsnotat til ny ekteskapslov og OKBs svar på dette kan leses på www.katolsk.no. Maria Fongens artikkel i Aftenposten den 17. september 2007 kan leses på www.aftenposten.no/meninger/kronikker/article1997571.ece

*Camilla Cselenyi,
Det kateketiske senter*

Nytt om Navn

P. Etienne Caruana

P. Etienne Caruana har den 1. juli 2007 tiltrådt som prest i Den katolske kirke i Midt-Norge. P. Caruana er født den 18. november 1965 i Sliema, Malta. Han ble ordinert til prest den

29. juni 1997 i Valetta, erkebispedømmet Malta.

Caruana studerte i perioden 1983-1989 rettsvitenskap, med avsluttende grad dr. juris (1989). Etter avslutning av doktorgraden arbeidet han i to år som advokat. Fra 1991 til 1996 studerte han teologi (Bachelor i teologi 1996). Han var kapellan fra 1997 til 2000 og sogneprest fra 2000 til 2007 på Malta.

P. Caruana er bosatt i Schirmersgt. 1 i Trondheim.

Dominikanerinnene av Notre-Dame de Grâce avholdt 2.-9. september sitt generalkapittel på Katarinahjemmet i Oslo. Kapitlet, som samler søstre fra Norge og Frankrike, gjenvalgte den 3. september sr. **Else-Britt Nilsen** til generallpiorinne for fire nye år.

Sr. **Pauline Bürling** OP ble 4. august 2007 under Dominikanerinnene av Stone (The English Dominican Congregation of St. Catherine of Siena, Stone) sitt generalkapittel valgt til generalpiorinne for de kommende seks år. Hun var knyttet til Mariaklosteret i Bodø fra 1974 til 2005, og hennes nåværende adresse er St. Dominic's Convent, Stone, Stafford, ST15 8EN (tlf.: 01785 812091, e-mail: bpburling@googlemail.com).

Dominikanerinnene av Stone forlot i juli i år Bodø, etter over 50 års tjeneste i byen. Da tok St. Eystein menighet avskjed med sr. **Anna Mary House** og sr. **Sunniva Cummings**. Sr. Anna Marys nye adresse er: St. Catherine of Siena Convent, 155 Huntingdon Rd., Cambridge CB3 0DH (tlf. 01223 353730, e-mail: mar07house@yahoo.co.uk). Sr. Sunnivas nye adresse er: St. Dominic's Convent, Stone, Stafford, ST15 8EN (tlf. 01785 812091).

P. Rory Mulligan SM feiret den 12. september sitt 50-årsjubileum som

marist. Festdagen ble feiret blant hans medbrødre i Dublin.

P. Rory er født den 23. juli 1939 i Dublin, Irland. Han ble presteviet den 26. mars 1966 av erkebiskop John Charles McQuaid C.S.Sp. av Dublin.

Lørdag den 22. september avholdt Ridderordenen av Den Hellige Grav i Jerusalem investitur i St. Erik domkirke i Stockholm, hvor det ble tatt opp fire nye norske medlemmer; **Gaute Haug Eriksen, Gian Luca Congeddu, Hugo Are Pripp** og **Liv Hegna**. Investituren ble ledet av **biskop Anders Arborelius** av Stockholm, som selv er gravridder. Til stede ved seremonien var gravriddere og damer fra Sverige og Norge, som sammen utgjør et stattholderskap.

Nyslåtte gravriddere i St. Erik domkirke i Stockholm.

I Norge er det nå til sammen syv lege (seks herrer og en dame) og en geistlig gravridder. Det var i 2004 at ordenen hadde sin første investitur av "riddere, damer og ekklesiastiske medlemmer" i Stockholm, og den første nordmannen, Knut Arstad fra Oslo, ble opptatt av selveste patriarken av Jerusalem, msgr. Michel Sabbah, som er ordenens mester. Lederen for ordenens stattholderskap i Norden er den svenske Bo Theutenberg. OKBs generalvikar, p. Arne Marco Kirsebom er prior for Norge.

Medlemmenes arbeid består i å yte økonomisk og åndelig støtte til den latinske (katolske) patriarken av Jerusalem, som hadde hovedomsorgen for de kristne i Det hellige land, Palestina og Transjordan, eller i dag: Israel, de palestinske områder og kongedømmet Jordan, samt Kypros. I dag finner vi rundt 40 såkalte stattholderskap, med ca 22.000 medlemmer av "Ordo Equestris Sancti Sepulcri Hierosolymitani". Medlemmene samler inn omkring ti millioner dollar per år, som altså oversendes til det latinske patriarkat i Jerusalem.

Peter Kristvik Risholm

Peter Kristvik Risholm begynte 26. september som informasjonskonsulent i Caritas Norge. Peter er 28 år, har lang fartstid som aktiv i Norges

Unge Katolikker og har dessuten arbeidet en periode som frivillig innen kirkelig sosialt arbeid i Argentina. Av utdanning har Peter en bachelorgrad i humanistiske fag.

Fra mandag den 8. oktober til torsdag den 11. oktober ble det avholdt prestemøte på Mariaholm. På programmet sto blant annet valg av presteråd, samt valg av prestenes/diakonenes representanter til OKBs pastorlråd.

Dom **Alois Brodersen** Can.Reg. og p. **Piotr Pisarek** OMI var ikke på valg til presterådet i år og sitter derfor over til de kommende to år. Valgt for fire år ble p. **Sigurd Markussen** og p. **Reidar Voith**. P. **Rolf Bowitz** og p. **Arne Fjeld** OP ble valgt som vara. P. **Irek Zielinski** ble utnevnt av biskopen. Ved konstitusjon mandag kveld ble p. **Sigurd Markussen** valgt til ordfører og p. **Reidar Voith** til sekretær for presterådet.

P. **Heinz-Josef Catrein** SS.CC., p. **Frode Eikenes** og diakon **Henrik von Achen** ble valgt som representanter til Pastorlrådet. Disse har henholdsvis p. **Oddvar Moi**, p. **Arnfinn Haram** OP og p. **Carlo Le Hong Phuc** som personlige varamenn.

Tao quoc Bjørn Nguyen er NUKs nye leder.

Helgen 14.-16. september 2007 avholdt Norges Unge Katolikker sitt årlige Landsmøte, og det ble avholdt valg på leder og arbeidsutvalg. Ny leder er **Tao quoc Nguyen**. Han overtar etter

Tor Anders Svensson, som har vært NUKs leder i to år. Nytt arbeidsutvalg består av **Maria Bjørnland, Isabel Sánchez, Christian Kuran** og **Tor Peter Nguyen**. Vararepresentanter er **Maria Moulund** og **Ana Veronica Roman**.

St. Franciskus Xaverius menighet i Arendal har hatt valg til nytt menig-

hetsråd, og på møte den 26. september konstituerte rådet seg slik: **Randi Svartdal** (ordstyrer), **Felly Lamson**, **Bozena Lisiecka**, **Antoine Marie Saidi**, **Margot Bygnes** og **Pål Koren Pedersen** (medlemmer). Vara er **Kari Hildegard Slaattelid Øya**. Den nye menighetssekretæren, **Beata Matych**, vil også fungere som sekretær for menighetsrådet. Menighetens representant i Pastoralrådet for den kommende periode vil være **Nebojsa Praljak**, med **Janet Skaalvik** som vara.

St. Frans menighet i Larvik har hatt valg til nytt menighetsråd, og på møte i menighetsråd den 26. august konstituerte rådet seg slik: **Aasmund Fossum** (leder), **Georg Aker**, **Viet Phi Tran**, **Can Hoang** (styremedlemmer), **Inger Th. Sannes Müller** (styremedlem og sekretær), Vara for styremedlemmer: **Khanh Phi Tran**, **Asta Lie Nilsen**. Pastoralrådet: **Inger Th. Sannes Müller**. Vara: **Viet Phi Tran**.

I mai ble det valgt nytt menighetsråd i St. Hallvard, Oslo, og det nye rådet konstituerte seg den 30. august. Ny

leder av menighetsrådet er **Aasmund Vik**, og nestleder er **Liv Guntvedt**. Øvrige medlemmer er **Ghebremedhin Tewolde**, **Nathan Christopher**, **Barbara Gronkiewicz**, **Marion Haave** og **Hallvard Klingenberg**. Varamedlemmer er **Virginia Grindrud**, **Nghia Vu Luong** og **Frank Ring**.

UTNEVNELSER I OKB

Biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo har med virkning fra den 1. oktober 2007 utnevnt nye medlemmer til bispedømmets Fagetisk Råd – i henhold til *Beredskapsplan – prosedyrer når kirkelig medarbeider er mistenkt for eller har gjort seg skyldig i seksuelle overgrep og grenseoverskridende seksuell atferd*: **Rønnaug Aaberg Andresen** (leder), **Huan Nguyen** (medlem), **P. Erik Ruud S.M.** (medlem). Utnevnelsene gjelder for en periode på fire år.

Biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo har utnevnt sr. **Else-Britt Nilsen** OP til bispedømmets økumeniske sekretær for en periode på fire år, fra 1. oktober 2007. Den økumeniske sekretær er *ex officio* leder av bispedømmets økumeniske kommisjon. Til bispedømmets økumeniske kommisjon for en periode på fire år, fra 1. oktober 2007, utnevnes de følgende medlemmer: **P. Arne Marco Kirsebom** SS.CC., **P. Jo Neve** S.M., **Lars Erik Rikheim**, **Helene Lund**.

Biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo har fra 1. oktober 2007 utnevnt p. **Fredrik Hansen** til prefekt for St. Eystein presteseminar. Prefekten skal assistere rektor i den daglige drift av presteseminalet.

St. Franciskus Xaverius søster

Agnes Zondervan

født i Amsterdam (Nederland)
den 14. november 1910
døde den 21. september 2007
i Bergen, nær 97 år gammel.

R.I.P

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender

30.-31.10. Generalkapittel i Bergen.

30.10. Foredrag i Katolsk Forum i Bergen.

1.11. Allehelgensdag, pontifikalmesse i St. Olav kl. 18.00.

2.11. Allesjeldersdag, pontifikalmesse i St. Olav kl. 11.00.

2-5.11. Liturgisynopsium på Mariaholm.

7.11. 11.00: Messe hos St. Elisabeth-søstrene på Nordstrand, med påfølgende middag med prester. 19.00: Besøk hos Oslo Unge Voksne.

8.-9.11. Møte med Caritas' generalsekretærer i de nordiske land.

9.11. Kallsmesse for og i Mariahuset kl. 18.00.

10.-27.11. Ferie.

2.12. Høymesse på Lillestrøm kl. 11.00, med påfølgende kirkekaffe.

5.12. Møte med KATLUSA (Katolsk-luthersk samtalegruppe).

Thomas a Kempis:

Om Kristi etterfølgelse

St. Olav Forlag

Denne boken tilskrives den flamske augustinermunken Thomas a Kempis, som ble født på begynnelsen av 1400-tallet.

Nest etter Bibelen er denne kristne klassikeren den mest utbredte åndelige bok i vår kultur. Boken er kommet ut på over hundre språk og i tre tusen opplag.

"Om Kristi etterfølgelse" taler ikke i første hånd til intellektet, men til hjertet.

Dette er en bok preget av visdom og dyp fromhet. Den formidler åndelig liv og en mulighet til å utvikle et inderligere forhold til Gud og Jesus Kristus.

IN MEMORIAM

Sr. Beate Grevenkamp

"Jeg har kalt deg ved navn du er min."

Jes 43,1

*Født: 24. januar 1951 i Osterfeine/Damme, Tyskland
Død: 1. september 2007 i Oslo*

Sr. Beate var ganske ung da Gud kalte henne ved navn og sa: "Du er min". Hennes kall modnet i det stille, i bønn og tro, i en bondefamilie som var grunnfestet i en katolsk tradisjon.

Da hun var 27 år kom hun til St. Josephsøstrene og begynte sitt postulat i 1978 i Venåsveien i Oslo. Hun avla sine første løfter den 15. august 1981, og sine evige løfter 15. august 1986 i St. Josephs Kapell, Oslo.

Sr. Beate hadde virket som organist i sin hjemmemenighet i flere år, og hadde utdanning som Diplom Sosialpedagog før hun kom til Norge. Hun arbeidet som ungdomsreferent i Katholische Jugend Hamburg, og lærte Kirken i Norge å kjenne gjennom skandinaviske ledertreningskurs for ungdommer i Hamburg/Reinbeck.

Det falt nokså naturlig at hun fortsatte å arbeide som ungdomsassistent i OKB i Oslo fra 1981-87. I perioden 1987-2001 var hun menighetsassistent i St. Hallvard og koordinator for det pastorale teamet. Mellom 1991 og 1994 tok hun en videreutdanning i USA som åndelig veileder hos Jesuitene i Boston.

I 2001 ble hun leder for St. Josephs retrettsenter. Hennes hovedoppgave var å lede retretter og gi åndelig veiledning, dessuten var hun med som leder for grupper i den lutherske kirkens presteforening for "Åndelig veiledning og Spiritualitet".

Sr. Beate var kjent for sin dyktighet, klokskap, viten og sindighet. Hun var realistisk, flink til å få oversikt og en god organisator. Hun var kvikk og rask i sin tankegang, trakk trådene sammen og hadde kontroll. Dette førte noen ganger til irritasjon. Som hun sa selv, "det har jeg slitt med hele livet." Tålmodighet var ikke hennes sterke side. Hun var ansett som en god åndelig veileder, meget diskret, og i første omgang heller litt tilbakeholden. Følte hun seg trygg, var hun veldig kjærlig og omsorgsfull. Hun hadde gode kontakter på et dypt plan. Hennes egne medsøstre viste Sr. Beate stor tillit.

I flere omganger var hun provinsrådsøster og er også kjent i vår kongregasjon fra internasjonale møter. Sr. Beate har vært en stor ressurs både for ungdomsarbeidet med ledertreningskurs og for menighetsarbeidet, særlig i St. Hallvard menighet som

medarbeider i det pastorale team. I sitt ungdoms- og, senere, menighetsarbeid tenkte hun i store linjer og hadde fremtidsvisjoner for hvordan en aktiv menighet kunne bli ledet. Hun sa alltid: "Jeg kunne godt ha tenkt meg å være prest!"

Hun stilte store krav til seg selv og andre, og var vel forberedt når hun preket som medlem av det pastorale teamet i St. Hallvard. Hennes preker hadde en teologisk dybde og gjenspeilet hennes åndelige erfaringer og innsikt om Gud. Hun hadde et velfundert åndelig liv, var belest og fulgte med i utviklingen i kirke og samfunn. På dødsleiet sa hun at Gud var nær i all den kjærlighet hun erfarte.

Hun hadde et godt forhold til sin familie, sine tre brødre og storfamilien. En av brødrene ringte de siste ti dager, hver kveld og sendte henne hilser "over månen." Han hadde sittet nattevakt hos henne, og visste at på et tidspunkt om natten lyste månen inn i hennes sykerom, der hun slet med pusten.

Vi takker Sr. Beate for det fine mennesket og den gode medsøsteren hun har vært, og alt hun har klart å gjøre for Guds rike. Da hun for 1 1/2 år siden fikk kreft, viste hun sin indre styrke i troen. Hun kjempet modig som så mange andre og var realistisk og åpen for at Guds vilje måtte skje. Hun ønsket å leve, enten "her" eller "der". Måtte hun leve i Guds kjærlighet og fred!

St. Josephsøstrene

IN MEMORIAM

Sr. Liv Due Robak OP

Sr. Liv Due Robak og p. Thoralf Norheim.

*Født: 2. januar 1926 på Notodden
Død: 2. oktober 2007 i Katarinahjemmet, Oslo, etter 54 år i kloster.*

Sr. Livs død kom uventet og stille. Hun hadde riktignok hatt diagnosen lungekreft i nærmere tre år, og var naturlig nok plaget av det, men det var ingen aggressiv kreftform, og hun var fortsatt oppegående og selvhjulpent da "søster død" hentet henne, stille og barmhjertig.

På sett og vis rimer det med sr. Livs natur. Hun var ikke den som markerte seg sterkest utad, hun arbeidet i det stille og fikk gjort uendelig meget. Hun vokste opp på Notodden, og etter endt examen artium på reallinjen

arbeidet hun som assistent i farens tannlegepraksis. Hun fortsatte med sekretær- og handelsskole i Oslo i årene etter annen verdenskrig. Der bodde hun på Katarinahjemmet, og kontakten med søstrene der og patrene i St. Dominikus ble avgjørende. P. Ambrosius Lutz OP underviste henne for hennes opptagelse i Kirken i 1947, året etter dro hun til Frankrike for å lære fransk, et språk hun behersket som sitt eget morsmål.

I 1951 inntrådte hun i dominikanerinnenenes kongregasjon og begynte novi-

siatet i Chatillon nær Paris, hvor hun avla første løfter i 1953. Med unntak av årene 1959-61, hvor hun studerte teologi i Paris, og årene 1973-76, som hun tilbragte i Katarinahjemmets "klosterfilial" i Trondheim, bodde og arbeidet hun på Katarinahjemmet i Oslo. Språkundervisning, teologiske foredrag, ungdomsarbeid, sekretær for biskop Gran og deretter biskop Schwenzer fra 1982-96, var noen av virkefeltene i tillegg til at hun innehadde en rekke ulike funksjoner i klosteret, kantor, økonom, sekretær, hun var også priorinne en periode på -90-tallet. Men det er uten tvil det liturgiske arbeidet som ble hennes største og viktigste område. Og da hun i mars 2005 mottok den pavelige orden *Pro Ecclesia et Pontifice* for sin innsats på liturgiens område, hadde dette arbeidet pågått i 40 år.

Da Det annet vatikankonsil åpnet for liturgien på morsmålet, var det duket for et oversettelses- og redaksjonsarbeid av dimensjoner. På midten av 1960-tallet fantes det to klosterfelleskap i Oslo hvor de fleste brødre og søstre var "innfødte" og hvor man også hadde kompetanse innen liturgi, språk og musikk: St. Dominikus kloster og Katarinahjemmet.

Sr. Liv var med i denne gruppen av brødre og søstre som begynte oversettelsesarbeidet av Tidebønnene til norsk. Etterhvert ble hun drivkraften i det hele. Hun skrev noter og tekster, maste og purret, trykket notene ut av p. Thoralf Norheim OP, og fikk endelig se resultatet i 1982 med utgivelsen av "Norske tidebønner" (Sankta Katarina 1982), og, i 1985, tilleggsbindet "Norske tidebønner – tilleggsbind" (Sankta Katarina) med musikk av p. T. Norheim OP og p. Anastasius Kulbach SS.CC.

Sr. Liv var betimelig nok i Trondheim da man i Midt-Norge redigerte den midlertidige utgaven av salmesamlingen "Lov Herren" (Trondheim 1974), og så ble hun redaksjonsmedlem der også. Hun var medlem av lituriskommisjonen fra 1977 som redigerte "Messebok: Søndager og festdager" (St. Olav forlag 1985), og hun forberedte utgivelsen av "Velsignelsesritualer" (St. Olav Forlag) som kom i 1990. Hun var medlem av Bønnebokkomiteen som arbeidet frem "Bønnebok for Den katolske kirke" (St. Olav Forlag 1990).

Hun var også medlem av salmebokkomiteen for "Lov Herren – katolsk salmebok" (St. Olav forlag 2000), og endelig var hun koordinator og tekstansvarlig sammen med p. Per Bjørn Halvorsen OP for den fullstendig utgaven av "Liturgia Horarum", tidebønnene, på norsk. De fire hovedbindene kom i 1999 (advent og jul), 2000 (fastetiden), 2002 (påsketiden) og fjerde bind i 2006, Det alminnelige kirkeår.

Det sier noe om sr. Livs trang til perfektion at da den første utgaven av Norske tidebønner kom i 1982, oppdaget hun et par små feil. Hun tok da frem den tynneste av alle sorte pinner og rettet hele opplaget – 2000 eksemplarer. Unødvendig å si at regnskap såvel som arkiver var i skjønneste orden på Katarinahjemmet i sr. Livs tid.

Det liv hun var kalt til, livet med Gud, livet i bønn, ble livet med bønn, med tidebønnene i særdeleshet. Hun elsket dette arbeidet, hun levde med Bibelens salmer hele tiden, og hun sa selv at ingenting hadde gitt henne så stor glede i hennes klosterliv som nettopp dette. En glede som hele Kirken i Norge nyter godt av og vil nyte godt av i år fremover.

Sr. Liv arbeidet møysommelig, nitid og målrettet, og kom nesten i mål. Fortsatt arbeidet hun med utgivelsen av tidebønnene. Hun var imidlertid blitt trette og hadde bedt om hjelp til å skrive noen brev. Det fikk hun dagen før hun døde, og da fikk hun også vist hva som gjensto i arbeidet med tidebønnene. Neste morgen fant vi henne død i sengen. Så selv om "søster død" kom uventet, så var den på et merkelig vis forberedt likevel.

Vi takker Gud for alt han har gitt oss gjennom sr. Liv og er forvisset om at hun nå kan delta i den evige lovsang til Guds pris.

Søstrene på Katarinahjemmet

IN MEMORIAM

Søster Reinhilda (Pieternella Cornelia de Jonge)

Født: 11. januar 1919 i Overzande
Død: 3. september 2007 i Nijmegen

*"Når jeg ser din himmel,
et verk av dine fingrer, (...)
hva er da et menneske,
siden du kommer det i hu?"*
(Salme 8)

Søster Reinhilda ble født i januar 1919 i Overzande, og gikk inn i St. Carl Borromeussøstrenes kongregasjon i Maastricht den 19. november 1939. Etter helt uventet å ha blitt rammet av sykdom, forlot vår kjære medsøster, søster og tante oss, for å vende tilbake til sin himmelske Far.

Som ung nonne ble søster Reinhilda sendt til Norge. I mer enn 50 år tjenestegjorde hun som sykepleier. Som sykepleier virket hun også i mange år for sin kongregasjons avdeling i Norge, et bidrag som kom godt med i en periode da antall ordenssøstre var synkende. Den mektige naturen i Norge var en kilde til inspirasjon for hennes kunstneriske begavelse. Hennes dype religiøse erkjennelse ble stadig mer forbundet til et kunstnerisk uttrykk.

Måtte hun, som var så fascinert av den forbløffende rikdommen i Guds skaperverk, nå for alltid ha funnet sin bolig hos ham, Skaperen av alt som lever.

På vegne av familien:
Søster Secundine de Jonge
"Onder de Bogen", Maastricht

På vegne av kongregasjonen:
Sr. Paulie Douven
Provinsforstanderinne

Maastricht, Onder de Bogen
3. september, 2007

Fra den liturgiske kalender:

1. november: Allehelgensdag

Festum omnium sanctorum

Ingen har mulighet for å feire festene for alle salige og hellige som kjennes i Kirken – til det er de for mange. Derfor er en dag i kirkeåret satt av til å feire alle de kjente og ukjente hellige, som vi tror er i himmelen og kan gå i forbønn for oss hos Gud. Bevisst er saligprisningene fra Bergprekenen valgt som dagens evangelium. I Allehelgenslitaniet blir de alle anropt: Først alle helliges dronning, Jomfru Maria, deretter engler, patriarker og profeter, apostler og evangelister, martyrer og bekjennere, kirkelærere, munk og eneboere, jomfruer og enker.

Helt fra den primitive Kirken har det blitt feiret en eller annen fest til ære for de hellige. Det finnes antydninger til en feiring til ære for alle martyrer i skriftene til Tertullian (d. 223) og Gregor av Nyssa (d. 395).

I 835 fikk pave Gregor IV (827-44) keiser Ludvig den Fromme (814-40) til å innføre martyr- og helgendagen i Frankrike på 1. november, og der har den blitt siden. I Roma ble festen feiret med vigilie og faste fra 900-tallet.

En nordengelsk kalender fra 800-tallet rangerte festen av høyeste rang (høytid), og det har den alltid vært siden. Åndelige forfattere ser den som fullførelsen av Pinsedag og særlig av Kristi forløsende offer og oppstandelse. Pave Urban IV (1261-64) erklærte at Allehelgensdag også var innført for å gjøre opp for alle utelatelser i feiringen av de ulike helgendagene i det liturgiske år.

Dagen er en stor helligdag i katolske land, og dagen var også helligdag i Norge frem til 1771. Den er avmerket på den gamle norske Primstaven. Rundt 731 ble det innført en vigilie før dagen og pave Sixtus IV (1471-84) innførte også en oktav (åtte dagers feiring). Dagen sto i Missale Nidrosiense fra 1519 som *Omnium sanctorum* (Su.) Både vigilie og oktav ble avskaffet den

Alle helgener av Fra Angelico (1400-tallet).

23. mars 1955 i pave Pius XII's (1939-58) dekret *Cum hac nostra aetate*.

Ved liturgirevisjonen i 1969 overtok den nye Allehelgensmessen det meste fra den tradisjonelle messen, men den har blitt beriket med en andre lesning og en spesiell prefasjon. Prefasjonen synger om festens mysterium på en hymnisk måte: "I dag lar du oss feire det himmelske Jerusalem, som er vår mor og din hellige by, hvor skaren av våre brødre priser deg i evighet. I troen haster vi som pilegrimer frem mot denne stad, og gleder oss over deres herlighet som er hos deg i himmelen, og som du gir oss til hjelp og forbilde i vår svakhet." Her er det klart at festen ikke bare feirer de helligkårete helgener, men alle døde som har nådd sin oppfyllelse, og derfor også sikkert våre døde slektninger og venner.

Første lesning (Åp 7,2-4.9-14) beskriver disse helgenene som "144.000, fra alle stammene i Israels folk" (v. 4) og som "en skare så stor at ingen kunne telle den, av alle nasjoner og stammer, av alle folk og tungemål" (v. 9) som står foran tronen og Lammet, ikledd hvite kapper og med palmegrener i

hendene. Når det sies på slutten at de har kommet "ut av den store trengsel og har vasket sine klær og gjort dem hvite i Lammets blod", er dette et metaforisk uttrykk for det at alle de hellige er en frukt av påskemysteriet.

Allehelgensdag heter på engelsk All Saints eller All Hallows, og noen av skikkene i forbindelse med allehelgensaften 31. oktober, "hallowe'en" overlever i folkelige tradisjoner, men på grunn av deres tilknytning til ånder og spøkelser blir de av mange i dag feilaktig assosiert med Allesjeldersdag 2. november.

Frem til kirkeåret 2006/07 var Allehelgensdag i Den katolske Kirke i Norge en bevegelig helligdag som ble feiret første søndag i november, i likhet med i Statskirken. Men da bestemte biskopene at dagen igjen skulle feires på sin riktige dag, 1. november. Dermed ble kronologien i forhold til Allesjeldersdag også endelig gjenopprettet.

(Teksten er et utdrag fra en lengre artikkel på www.katolsk.no av PEO)